

Т

Ұлт болашағы өз қолымызда!

12+

Талдықорған

Газет 1992 жылдың
2-наурызынан шыға бастадыTDKO KZ
TALDYKORGAN ONLINE

www.taldykorgan-online.kz

e-mail: taldyk@bk.ru

@Taldykorganpress

№35 (1877) Жұма, 5-қыркүйек 2025 жыл, Республикалық қоғамдық-саяси газеті

САЯСАТ

«ШЫҰ ПЛЮС» САММИТІ АЯСЫНДА

ҚХР ТӨРАҒАСЫ
СИ ЦЗИНЬПИНМЕН КЕЛІССӨЗ

ҚХР, Тяньцзинь қаласы

Кездесу барысында Президент Қасым-Жомарт Тоқаев тарихи Тяньцзинь шаһарында қонақжайлық танытқаны үшін Төраға Си Цзиньпинге алғыс айтты. Мемлекет басшысы Шанхай ынтымақтастық ұйымының саммитіне қатысуға шақыруды зор ықыласпен қабыл алғанын жеткізді.

— Біз Сіздің еліңіздің осы ұйымға төрағалық етуін толық қолдаймыз. Ұйымның күн тәртібінде тұрған мәселелерді талқылау жұмысына белсене атсалысып жатырмыз. Сондай-ақ Сізді Екінші дүниежүзілік соғыстағы Жеңіс пен Қытайдың жапон басқыншылығына қарсы соғыстағы жеңісінің 80 жылдығымен құттықтаймын. Сіздің еліңіз фашизмді жеңуге өлшеусіз үлес қосты. Қытай халқы соғыс жылдарында нағыз батылдық, шынайы отаншылдық, қайтпас қайсарлықтың озық үлгісін көрсетті. Мұны бәрі жақсы біледі және жоғары бағалайды, — деді Мемлекет басшысы.

Қазақстан Президенті ҚХР Төрағасы Си Цзиньпиннің тікелей қолдауымен қазақ-қытай қатынасы бұрын-соңды болмаған қарқынмен дамып жатқанын зор ризашылықпен атап өтті. Бұл байланыс мәңгілік әрі жан-жақты стратегиялық серіктестік рухында нығаюда. Былтыр екі ел арасындағы тауар айналымы 44 миллиард долларға жетті. Бұл — ең жоғары көрсеткіш.

— Осы оң үрдіс биыл да сақталып отыр. Қытай — Қазақстанның ең ірі сауда серіктесі. Ортақ ірі жобаларымыз жүзеге асырылып жатыр. Мен осы сапарымның аясында Қазақ-қытай іскерлік кеңесінің отырысына қатысамын. Қытайдың бірқатар ірі компаниясының басшыларымен кездесемін. Биыл Қазақстанда Қытай туризмі жылы екенін ерекше көңілмен атап өткім келеді. Екі елдің мәдени-гуманитарлық ықпалдастығын нығайтуға қолайлы жағдай жасалған. Соның жарқын мысалы — Қазақстанда «Лу Бань зертханасының» екінші және үшінші филиалдары ашылатын болды. Бейжің қаласында Қазақстанның мәдениет орталығын ашу туралы шешіміңіз үшін Сізге зор алғыс айтамын, — деді Президент.

Өз кезегінде ҚХР Төрағасы Си Цзиньпин Шанхай ынтымақтастық ұйымының саммитіне және Екінші дүниежүзілік соғыстағы Жеңістің 80 жылдығына арналған салтанатты іс-шараларға қатысуға ниет танытқаны үшін Қасым-Жомарт Тоқаевқа ризашылығын білдірді. Оның айтуынша, Бейжің қазақ-қытай мәңгі әрі жан-жақты серіктестігін тереңдетуге айрықша мән береді.

— Араға екі ай салып қайта жүздесіп отырмыз. Бұл қытай-қазақ қатынастарының деңгейі жоғары әрі ерекше сипатта екенін көрсетеді.

ҚАЗАҚ-ҚЫТАЙ ІСКЕРЛІК
КЕҢЕСІНІҢ СЕГІЗІНШІ
ОТЫРЫСЫ

ҚХР, Бейжің қаласы

Қасым-Жомарт Тоқаев Қытай Қазақстанның тағдыр қосқан тату көршісі, жақын досы және мәңгілік стратегиялық серіктесі екенін атап өтті. Президенттің айтуынша, ортақ тарих, терең байланыс пен өзара түсіністік — халықтарымызды біріктіретін мызғымас құндылықтар.

— Біздің елдеріміздің арасында әрдайым терең сенім бар, қарым-қатынасымыз қарқынды және тиімді түрде дамуда. Байланыстарымыз жылдан жылға нығайып келеді. Соның арқасында елдеріміз берік әрі серпінді іскерлік қатынастардың іргетасын қалады. Қытай — жаһандық көшбасшы мемлекет, Қазақстанның түрлі бағыттағы, соның ішінде сауда саласындағы басты серіктесі. Бұл — Төраға Си Цзиньпиннің арқасы. Былтыр біздің елдеріміз арасындағы сауда айналымы 44 миллиард долларға жетті. Бұл — екі ел тарихында бұрын-соңды болмаған ең жоғары көрсеткіш. Бірақ біз мұнымен тоқтап қалмауымыз керек. Сондықтан қытайлық достарымызбен осы қарқынды одан әрі арттырып, алдағы бес жылда өзара сауда көлемін едәуір ұлғайтуды жоспарлап отырмыз. Бұған әлеуетіміз жетеді. Мемлекет басшылары деңгейінде өзара саяси ерік-жігер мен ортақ ұмтылыс бар, — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы екі елдің инвестициялық ықпалдастығы да ұдайы кеңейіп келе жатқанына назар аударды.

— Қытай Қазақстан экономикасына 27 миллиард доллар инве-

стиция салды. Бұл, шын мәнінде, өте жақсы үдеріс. Сондықтан осы жұмыс табысты түрде жалғасады деп толық сеніммен айтуға болады. Біздің елімізде қытай капиталы бар 6 мыңнан астам кәсіпорын жұмыс істеп жатыр. Олардың арасында CNPC, CITIC, SINOPEC, HUAWEI сияқты әлемдік деңгейдегі мықты корпорациялар бар. Бұдан бөлек, ірі және орта бизнес өкілдері жұмыс істейді. Біз барлығына ерекше көңіл аударып жатырмыз. Қытай Халық Республикасының Төрағасы, қадірлі досым Си Цзиньпин мырзамен бірге көп салалы қазақ-қытай ынтымақтастығын дамыту үдерісін үнемі бақылап отырмыз. Осы жолы Қытай тарапы мен бастаған қазақ делегациясына ерекше көңіл бөліп, ыстық ықыласымен қонақжайлық көрсетті. Ресми сапарым тиімді, ойдағыдай өтті деп санаймын. Төраға Си Цзиньпин мырзамен өткен келіссөздер нәтижесін өте жоғары бағалаймын. Елдеріміздің арасындағы қарым-қатынастың болашағы жарқын боларына сенемін. Осыған орай, құрметті Си Цзиньпин Төрағаға қазақ-қытай байланыстарын нығайтуға қосып жатқан үлесі үшін шынайы ризашылығымды білдірдім, — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысының айтуынша, бүгінгі басқосу бизнес өкілдері арасындағы байланыстарды одан әрі нығайтуға зор септігін тигізері анық.

— Қазіргі таңда Қазақстан тұрақты түрде дамып келеді. Біздің экономикамыз — Орталық Азиядағы ең ірі экономика. Жалпы, жыл сайынғы өсім қарқынды деп айтуға болады. Осы жылдың соңына қарай жалпы ішкі өнім 300 миллиард доллардан асады деген болжам бар. Бұл — экономиканы әртараптандыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және т.б. үшін қабылданған кешенді шаралардың нәтижесі. Сондай-ақ бұл — Қытаймен табысты қарым-қатынастың айқын көрінісі. Қазақстанда инвесторлардың құқықтары мен мүддесін қорғау үшін қолайлы жағдай жасалып жатыр. Осы мақсатпен Ұлттық цифрлық инвестициялық платформа енгізіліп жатыр. Сонымен қатар Инвестициялық штаб жұмыс істеуде. Бұл құрылым шұғыл шешімдер қабылдап, инвесторларға жан-жақты мемлекеттік қолдау көрсетеді. Биылғы маусым айында Төраға Си Цзиньпин мырзаның Қазақстанға сапары барысында Инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісімге қол қойылды. Екі ел арасындағы визасыз режим де іскерлік байланыстарды кеңейтуге тиімді ықпал етуде. Шын мәнінде, біздің стратегиялық серіктестігіміздің әлеуеті зор. Қолда бар мүмкіндіктерді толыққанды пайдалану қажет, — деді Президент.

Жалғасы 2-3-бетте. ►

САЯСАТ

«ШЫҰ ПЛЮС» САММИТІ АЯСЫНДА

Басы 1-бетте.

Сонымен қатар Қасым-Жомарт Тоқаев өзара ынтымақтастықты одан әрі жаңдандырудың бірқатар басым бағыттарына тоқталды.

— Қазақстан Қытайдың жақын көршісі және сенімді серіктесі ретінде Төраға Си Цзиньпин ұсынған «Бір белдеу, бір жол» жаһандық бастамасын қолдайды және оны жүзеге асыруға белсене қатысады. Қытай мен Еуропа арасында құрлық арқылы тасымалданатын жүктің 85 пайызы біздің жеріміз арқылы өтеді. Биыл «Достық — Мойынты» темір жолының екінші желісі іске қосылады. Соның арқасында Қазақстан арқылы өтетін «Қытай — Еуропа» транзит дәлізінің жүк өткізу мүмкіндігі 5 есе артады. Сонымен бірге, Қазақстан Транскаспий халықаралық көлік бағдарының әлеуетін кеңейтуге барынша атсалысуда. Былтыр осы бағыт бойынша 4,5 миллион тонна жүк өткізілді. Бұл — алдыңғы жылмен салыстырғанда 62 пайызға артық деген сөз. Біз осы саладағы жұмыс қарқынын одан әрі күшейте береміз. Алдағы уақытта бұл көрсеткішті 10 миллион тоннаға жеткізуді көздеп отырмыз. Каспийдегі Ақтау және Құрық порттары арқылы тасымалданатын жүктің көлемі белсенді түрде артып келеді. Бірлескен күш-жігеріміздің арқасында ірі инфрақұрылым жобалары іске қосылды. Соның ішінде Ляньюньган портындағы қазақ-қытай логистика терминалы және Сианьдағы құрғақ порт бар. Сонықтан қытай компанияларының көлік-транзит саласындағы жобаларға қатысуына мол мүмкіндік бар деп күмәнсіз айтуға болады, — деді Мемлекет басшысы. Президент энергетика саласындағы ықпалдастықты келесі басымдық ретінде атады.

— Атырау облысында Sinopet компаниясымен бірлесіп, полиэтилен шығаратын зауыттың құрылысы басталды. Ауқымды жобаның өндірістік қуаты — жылына бір миллион екі жүз елу мың тонна өнім. Зауыттың құрылысына 7,4 миллиард доллар қаражат салынбақ. Алдағы уақытта CNPC компаниясының қатысуымен Шымкент мұнай өңдеу зауытын жедел жаңғыртудан өткізу жоспарда бар. Біз жаңартылатын энергетикамен де айналысамыз. Бұл ретте, China Power International Holding және China Energy сияқты жетекші қытай компанияларының қатысуымен бірқатар жобаны қолға алмақпыз. Энергетика саласындағы тағы бір маңызды жоба — Маңғыстау облысындағы бу-газ қондырғысының құрылысы. Қуаты 160 мегаватт болатын жоба China Huadian Corporation компаниясымен бірге жүзеге асырылады, — деді Мемлекет басшысы. Сонымен қатар Қасым-Жомарт Тоқаев атом энергетикасы саласына қытай техно-

логиясын тартуға және осы бағытта білікті мамандар даярлауға мүдделі екенімізді жеткізіп, аталған саладағы ынтымақтастық мәселесі Төраға Си Цзиньпинмен кездесу кезінде егжей-тегжейлі талқыландырылды.

— Бұл бағыт бойынша өзара ықпалдастығымыздың келешегі зор екенін атап өттік. Екі ел осы салада стратегиялық серіктестер болуы керек деп уағдаластық. Біз бұл жұмысқа CNNC компаниясын тартуды көздеп отырмыз. Бүгін осы компанияның басшылығымен кездесу болады. SANY компаниясы да біздің нарығымызда белсенді түрде жұмыс істеп жатыр. Бұл компанияларға ризашылығымызды білдіремін. Дәстүрлі қуат көздерін дамыту — еліміздің экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі жолы. Энергетика саласындағы бірлескен жобалардың барлығы біздің өзара тиімді ынтымақтастығымызды одан әрі нығайта түседі деп санаймын, — деді Президент.

Мемлекет басшысының айтуынша, бүгінде Қазақстан тау-кен металлургиясы кешенін дамыту үшін стратегиялық маңызы бар бірқатар жобаны жүзеге асырып жатыр.

— Бұл іске Қытайдың ірі компаниялары атсалысуда. Мысалы, Fujian Hengwang Investment компаниясының Жамбыл облысында металлургия зауытын салу жобасын аттап өтуге болады. Зауыт жылына үш миллион тонна болат өндіруге мүмкіндік бермек. Ал Jiaxin International компаниясы Алматы облысындағы Бұғыты кенішінде вольфрам кенін өңдеу жобасын іске қосты. Құрылыс индустриясында қытайлық кәсіпкерлермен табысты байланыс орнатылды. Атап айтқанда, China Glass компаниясы Қазақстан үшін теңдесі жоқ шыны зауытының жобасын жүзеге асырды. Жақында Алматы қаласында автокөлік өндіретін мультибрендті зауыт іске қосылады. Зауыт жылына 120 мың көлік шығарады. Соның ішінде GWM (Great Wall Motor), Chery және Changan көліктері бар. Сонымен қатар Алматыда электробус шығаратын BYD компаниясының зауыты іске қосылмақ. Бұл жобалар Қазақстанның экономикасын әртараптандыруға жол ашады. Сондай-ақ еліміздің экспорттық қуатын арттыруға мол мүмкіндік береді. Жалпы, осындай мысалдар көп, олардың барлығын атап өтуге ұзақ уақыт керек болады, — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Президент ауыл шаруашылығы саласындағы тиімді ынтымақтастықты нығайтуға орасан зор мүмкіндік бар екенін жеткізді.

— Қазақстан егістік көлемі бойынша әлемде алтыншы орында тұр. Сондай-ақ бидай экспорты бойынша ең ірі 10 елдің қатарына кіреді. Біз жыл сайын шетелге он миллион тоннадан астам бидай және екі миллион тоннаға жуық ұн

жеткіземіз. Қытай нарығы еліміз үшін өте маңызды. Қазақстан жергілікті нарыққа жылына 2 миллион тоннаға дейін астық экспорттай алады. Ауыл шаруашылығы өнімдерін экспорттаумен қатар, өңдеу өнеркәсібін бірлесе дамыту біз үшін ерекше маңызды. Бұл ретте, Dalian Group компаниясының Ақмола облысында бидайды терең өңдейтін кәсіпорын құру бастамасын толық қолдаймыз. Fufeng Group компаниясының Жамбыл облысындағы жүгері өңдеу жобасын құптауымыз. Зауыт өнімдері Қытай мен Еуропаға экспортқа жіберілетін болады. Біз қытайлық кәсіпкерлерді органикалық және жоғары сапалы мал шаруашылығы өнімдерін шығару жұмысына белсене қатысуға шақырамыз, — деді Мемлекет басшысы.

Президент цифрландыру саласындағы Қытайдың жетістіктері бүкіл әлемге белгілі екенін атап өтіп, осы бағытта тығыз байланыста жұмыс істеуге ниет білдірді. Сарапшылардың мәліметіне сәйкес, 2033 жылға қарай жасанды интеллект нарығының көлемі 5 триллион долларға жетіп, оның әлемдік технология индустриясындағы үлесі 30 пайызға дейін артпақ.

— Біз Қытайдың Жасанды интеллект саласындағы ынтымақтастық жөніндегі жаһандық ұйым құру бастамасын қолдаймыз. Бұл мәселе бойынша мен кеше тарихи шаһар Тяньцзинь қаласында өткен Шанхай ынтымақтастық ұйымы саммиті кезінде ашық түрде мәлімдеме жасадым. Қазақстанда цифрлық экономиканы дамыту бойынша жүйелі шаралар қолға алынуда. Жасанды интеллект технологиясын кеңінен қолданысқа енгізу үшін ауқымды жұмыс істеліп жатыр. Биыл Қазақстанда аймақтағы алғашқы Суперкомпьютер іске қосылды. Сондай-ақ Alem. AI халықаралық жасанды интеллект орталығы ашылды. Біз «Alatau City» жаңа қала салу жобасына айрықша мән беріп отырмыз. Бұл қала елімізде және тұтас аймақта инновацияны, криптоиндустрия мен технологиялық кәсіпкерлікті дамытуға жол ашатын қуатты орталық болуға тиіс. Осы орайда, біз қытайлық компаниялармен өзара тығыз байланыста жұмыс істеуге ниеттіміз. Бүгін China State Construction Engineering Corporation компаниясы қазақ тарапымен тиімді келісімге қол қояды. Біз оны толық қолдаймыз. Құрылысты тез арада бастау қажет деп ойлаймын. Жақын арада «Alatau City» біртұтас экожүйе ретінде арнайы мәртебеге ие болады, — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы қаржы секторындағы қазақ-қытай іскерлік байланысын нығайтуға шақырды.

— «Астана» халықаралық қаржы орталығы Қазақстандағы тартымды инвестициялық ортаның берік негізі саналады. Бұл орталықта көптеген

елдің 4 200-ден астам компаниясы жұмыс істеп жатыр, солардың қатарында 850 қытай компаниясы бар. Қазақстан даму банкі Қытайдың жетекші қаржы институттарымен ынтымақтастық аясында еурооблигацияны Қытай юанымен (Dim Sum bonds) орналастыра бастады. Бұл Орталық Азиядағы дәл осындай тұңғыш келісім болды. Осы өте маңызды қадам халықаралық инвесторлардың Қазақстанның қаржы жүйесіне сенімін нығайта түсті, — деді Мемлекет басшысы. Қасым-Жомарт Тоқаев елімізде ауқымды инвестиция тартуға барынша қолайлы жағдай жасалғанын, ірі жобаларды жүзеге асыруға толық мүмкіндік бар екенін мәлімдеді.

— Қытай бизнесінің өкілдері елімізден сенімді серіктестер таба алады. Сонымен бірге олар аймақтағы және әлемдегі абырой-беделін күшейтіп, өсіп-өркендеудің жаңа көздерін аша алады. Бұл мәселе Қазақстан Үкіметінің ерекше бақылауында болады. Құрметті қытайлық бизнес өкілдері, Сіздер Қазақстан мен Қытай арасындағы ықпалдастықты одан әрі нығайту ісінде өте маңызды рөл атқарасыздар. Бұл қол жеткізген уағдаластықтар экономикалық байланысты күшейтуге ықпал етіп, елдеріміздің стратегиялық серіктестігіне тың серпін бермек. Мен бұған кәміл сенемін. Себебі бұл мақсат-міндеттер біздің еліміздің ұлттық мүддесіне сай келеді. Сондықтан тиісті жобаларды іске асыру барысы еліміздің ең жоғары билігінің назарында болады, — деді Президент.

Жиында ҚХР Мемлекеттік кеңесінің бірінші вице-премьері, ҚКП ОК Саяси бюросы Тұрақты комитетінің мүшесі Дин Сюэсян, ҚХР Халықаралық саудаға ықпал ету комитетінің төрағасы Жэнь Хунбинь, CITIC Group компаниясы директорлар кеңесінің төрағасы, Іскерлік кеңестің тең төрағасы Си Гоуа, «Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамының басқарма төрағасы, Іскерлік кеңестің тең төрағасы Нұрлан Жақыпов сөз сөйледі.

Қазақстан-Қытай Іскерлік кеңесінің қорытындысы бойынша жалпы құны 15 миллиард доллардан асатын 70-тен аса коммерциялық құжатқа қол қойылды.

ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН МӘДЕНИЕТ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ АШЫЛУ РӘСІМІ

ҚХР, Бейжің қаласы

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қытайға сапары аясында Бейжіңде Қазақстанның мәдениет орталығы салтанатты түрде ашылды.

Мемлекет басшысы орталықтың пайдалануға берілуін қос халықтың рухани өміріндегі өте маңызды күн деп бағалады.

— Мұны, шын мәнінде, тарихи оқиға деуге болады. Бұл — қазақтың қытай халқына деген риясыз көңілі. Сондай-ақ қытай жұртының қазаққа білдірген достық пейілі. Ең алдымен, осы бастамаға қолдау көрсеткені үшін аса қадірлі Төраға Си Цзиньпин мырзаға зор алғыс айтамын. Қытай елінің Мәдениет және туризм министрі Сунь Ели мырзаға, сондай-ақ осы іске атсалысқан барша қытай және қазақ азаматтарына шынайы ризашылығымды білдіремін. Осы салтанатты жиынға менің қытайлық ескі достарым, дипломаттар, кезінде маған сабақ берген ұстазым Лю Шичинь мырза және зиялы қауым қатысып отыр. Баршаңызға ыстық ықыласымды білдіремін. Мәдени-гуманитарлық байланысымыз берік болса, достығымыз да нығая түседі. Өнер мен мәдениет — түрлі халықтың арасын жалғайтын алтын көпір, — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Президент былтырдан бері Астанада Бейжің тіл және мәдениет университетінің филиалы жұмыс істей бастағанын жеткізді. Ал Қытайға жасаған осы сапары аясында елімізде Лу Бань зертханасының екінші және үшінші орталықтары ашылды.

— Жалпы, Қазақстан мен Қытай арасындағы қарым-қатынас өте жоғары қарқынмен дамуда. Біз ынтымақтастықтың екінші «Алтын 30 жылдығына» қадам бастық. Жоғары деңгейдегі кездесулер мен келіссөздер жыл сайын тиімді өткізілуде, екіжақты сауда көлемі ұлғаюда. Былтыр екі елдің тауар айналымы 44 миллиард долларға жетті. Бұл — тарихымызда бұрын-соңды болмаған ең жоғары көрсеткіш. Быыл да өзара сауда қарқыны төмен болмайды деген болжам бар. Инвестициялық қарым-қатынас та ойдағыдай дамуда. Жалпы, Қытай Қазақстанның ең ірі сауда-инвестициялық серіктесі болып саналады. Халықаралық мәселелер бойынша қос елдің ұстанымдары ұқсас немесе бірдей деп күмәнсіз айтуға болады. Осының бәрі Қазақстан мен Қытай мәңгі стратегиялық серіктестер екенін айқын көрсетеді. Бұл үрдіс халқымыздың ұлттық мүддесіне сай келеді, — деді Мемлекет басшысы.

Қасым-Жомарт Тоқаевтың айтуынша, сапар барысында Қытай тарапы қазақ делегациясына ерекше көңіл бөліп, ыстық ықыласы мен қонақжайлығын көрсетті.

— Ресми сапарым ойдағыдай, табысты өтті деп санаймын. Біз Төраға Си Цзиньпин мырзамен мазмұнды және өте тиімді келіссөздер жүргіздік. Біз қос елдің әр саладағы ынтымақтастығы бойынша ортақ келісімге келдік. Қазақстан мен Қытай арасындағы қарым-қатынастың болашағы жарқын болатынына зор сенім білдірдік, — деді Президент.

Мемлекет басшысы қазіргі таңда Қазақстан экономикасы жақсы қарқынмен өсіп келе жатқанын айтты.

— Біз ірі экономикалық жобаларды жүзеге асырып жатырмыз. Быыл жалпы ішкі өнімді 300 миллиард долларға жеткізуді көздеп отырмыз. Көлік-логистика, ауыл шаруашылығы, энергетика, өңдеу өнеркәсібі, жасанды интеллект салаларына басымдық береміз. Осы ауқымды міндеттерді орындау үшін біз Қытай елімен ықпалдастықты дамытуға мүдделіміз. Ұлы дала мен Ұлы Қытай арасындағы рухани-мәдени байланыс ешқашан үзілген емес. Оны жалғастыра беру — аса маңызды міндет. Ұлттық мәдениет орталығы бұл істе айрықша рөл атқарады деп ойлаймын. Мұнда халқымыздың бай мұрасы мен салт-дәстүрі насихатталады. Сондай-ақ осы жерде екі елдің жастары озық білім игеру, жасампаз идеяла-

рымен алмасу үшін кездесіп тұрады, — деді Президент.

Мемлекет басшысының пікірінше, руханият — әр халықтың дүниетанымы, болмысы, ішкі әлемінің көрінісі. Сондықтан төл мәдениетімізді дәріптейтін бұл рухани орда қазақ пен қытайдың өзара құрметі мен татулығын арттыра түсері сөзсіз.

— Қытайда ежелден айтылатын нақыл сөз бар: «Жалғыз ашқан гүл көктем болмайды, көктем барлық гүлдер құлпырғанда келеді». Әр алуан мәдениет, идея және өркениет тек өзара алмасу мен үйлесімді өмір сүру арқылы адамзат қоғамын өркендетеді және дамытады. Бүгін Бейжіңде Қазақ мәдени орталығының ашылуы — осы ұғымдардың жарқын көрінісі, — деді Президент.

Бұдан кейін Мемлекет басшысы ҚХР мәдениет және туризм министрі Сунь Елимен бірге Мәдениет орталығын аралап көрді.

Қасым-Жомарт Тоқаевқа кітапхана, қазақ тілі, музыка және шығармашылық кабинеттері таныстырылды. Көрме залына Қазақстанның ежелгі сақ дәуірінен бастап XX ғасырдың бас кезіне дейінгі тарихынан сыр шертетін экспонаттар мен артефактілер қойылған. Экспозиция археологияға, зергерлік бұйымдарға, қару-жарақ жасау өнеріне, ұлт аспаптарына және этнографияға арналған бес бөлімнен тұрады. Орталықтың кітапхана қорында қазақ, қытай, ағылшын және орыс тілдеріндегі мыңға жуық кітап бар.

Президент Мәдениет орталығында қазақ тілін үйреніп жүрген балалармен сөйлесті.

Қытай оқушылары домбырамен белгілі қазақ, қытай әуендерінен попури орындады. Сонымен қатар мәртебелі меймандар Бейжің балаларына арналған киіз басудан шеберлік сабағын тамашалады.

Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстанның достары клубы өкілдерімен, бұрын елімізде қызмет еткен ҚХР елшілерімен әңгімелесті.

ЕКІНШІ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК СОҒЫСТАҒЫ ЖЕҢІСТІҢ 80 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ӘСКЕРИ ПАРАД

ҚХР, Бейжің қаласы

Мемлекет басшысы Екінші дүниежүзілік соғыстағы және жапон басқыншылығына қарсы күрестегі Жеңістің 80 жылдығына орай Бейжіңдегі Тяньаньмэнь алаңында өткен әскери парадты тамашалады.

Қасым-Жомарт Тоқаев және ҚХР Төрағасы Си Цзиньпинмен бірге мінберде Еуропа, Азия, Африка, Латын Америкасы елдерінің жиырмадан астам мемлекет, сондай-ақ үкімет басшылары болды.

Парадқа 10 мыңнан астам жауынгерді қамтыған Қытай халықазаттықармиясының 45 әскери құрылымы қатысты.

Салтанатты шеруде құрлықта, теңізде және әуеде қолданылатын стратегиялық жаңа қару-жарақ түрлері алғаш рет көрсетілді.

Сонымен қатар 4-ші буын қаруының жаңа түрлері, ұшқышсыз ұшатын және ұшқышсыз аппараттарға қарсы қолданатын қорғаныс техникалары, бағытталған энергия қаруы мен басқа да ұрыс құралдары таныстырылды.

ЖОЛДАУ-ІС ЖҮЗІНДЕ

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ САЛАСЫН ӨРКЕНДЕТУ

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» Жолдауында агроөнеркәсіп кешенін дамытуға айрықша көңіл бөлінді. Ауыл шаруашылығы саласы азық-түлік қауіпсіздігін, халықты жұмыспен қамтууды және еліміздің экспорттық әлеуетін нығайтууды қамтамасыз ететін экономиканың негізгі секторларының бірі ретінде қарастырылады. Үкімет Мемлекет басшысының 2024 жылғы Жолдауында айтылған тапсырмаларын орындау аясында ауыл шаруашылығында технологиялық жаңғыртуды, қайта өңдеуді тереңдетуді және халықаралық ынтымақтастықты кеңейту саясатын жүйелі түрде жүзеге асырып келеді.

Мемлекет басшысының Жолдауы және өзге де тапсырмаларында қойылған міндеттердің орындалу барысы туралы толық ақпаратты PrimeMinister.kz сайтын-да жарияланған шолудан оқыңыздар.

ТҰРАҚТЫ ӨСІМНЕН JAҢҒЫРТУҒА: АГРОӨНЕРКӘСІП КЕШЕНІ ҚАЛАЙ ДАМАЙ КЕЛЕДІ

Агроөнеркәсіп кешені тұрақты даму қарқынын көрсетіп отыр. Бұл мемлекеттік қолдау шараларының тиімділігін және

АГРОӨНЕРКӘСІПТІК КЕШЕНДІ ДАМУ

ТАПСЫРМАЛАР:

өндірістің тұрақты өсуі

технологияларды жаңғырту және енгізу

өндірушілер мен қайта өңдеушілерді қолдау

САЛАНЫҢ ДАМУ ҚАРҚЫНЫ

АӨК жалпы өнімінің көлемі +3,7% → 2,4 трлн теңге

қаңтар-шілде, 2025

Мемлекет басшысының «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Қазақстан халқына Жолдауын және өзге де тапсырмаларын жүзеге асыру

ҚАЙТА ӨҢДЕУ САЛАСЫ:

Азық-түлік +9,2% → 2,13 трлн теңге

Сүс-сүздік +6,8% → 692,4 млрд теңге

Ауыл шаруашылығына салынған инвестициялар +26,5% → 442,7 млрд теңге

Президент тапсырмаларын жүзеге асыруда Үкіметтің жүйелі жұмысын айғақтайды. 2025 жылғы қаңтар-шілде аралығында ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемі 3,7%-ға өсіп, 2,4 трлн теңгеге жетті. Өсім мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығындағы өндіріс көлемінің артуы есебінен қамтамасыз етілді.

Қайта өңдеу саласы озық даму қарқынын көрсетіп отыр: азық-түлік өнімдерінің өндірісі 9,2%-ға өсіп, 2,13 трлн теңгені құрады, сүс-сүздік өндірісі 6,8%-ға (692,4 млрд теңге) артты. Өсімдік майының өндірісі (+24%), сары май (+10,4%), шұжық өнімдері (+9%), ұн өндірісі (+6,6%) өсті.

Ауыл шаруашылығының негізгі капита-

лына салынған инвестициялар 442,7 млрд теңгеге (+26,5%) жетті, азық-түлік өнімдері өндірісіне салынған инвестициялар 104,2 млрд теңгені (+48%) құрады. Бұл ресурстар саланы жаңғыртуға және заманауи технология енгізуге бағытталды.

«Мемлекет басшысы өзінің халыққа Жолдауында тікелей субсидиялаудан қолжетімді несиеге көшудің және коммерциялық банктен қаражатты тартудың маңызын атап өтті. Осының нәтижесінде 2024 жылдан бастап жылдық ставкасы 5%-дан аспайтын жеңілдетілген несие беру бағдарламасы іске қосылды. Бұл бюджет пен жеке қаражат көздерінің ресурстарын біріктіру

арқылы мүмкін болды», — деп атап өтті ҚР ауыл шаруашылығы министрі Айдарбек Сапаров.

Мемлекеттік қолдау жүйелі түрде сақталып келеді. 2025 жылы көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарына жеңілдетілген несие көлемі 700 млрд теңгеге дейін ұлғайды (2014 жылы — 70 млрд теңге). Алдағы жылдары бұл қаржыландыру көлемі 1 трлн теңгеге жеткізілмек. Егіс науқанына қаржыландыру 2024 жылдың қараша айынан басталды, бұл шаруаларға алдын ала дайындалуға мүмкіндік берді.

Жылдық 5% мөлшерлемесімен ауыл шаруашылығы техникасын жеңілдетілген лизингке беру бағдарламасы іске қосылды. Ол жалпы құны 250 млрд теңгені құрайтын кемінде 6 мың дана техниканы сатып алуды қамтамасыз етеді. Бұдан бөлек, қайта өңдеушілерге айналым қаражатын қаржыландыру үшін 44 млрд теңге көлемінде жеңілдетілген несие берілді.

Негізгі тетіктермен қатар арнайы қолдау бағдарламалары да жүзеге асырылуда. «Ауыл аманаты» бағдарламасы кооперативтерге, соның ішінде өнімді қайта өңдеуге, 5 жылға дейінгі мерзімге 2,5% жеңілдетілген несие береді. «Кең дала» бағдарламасы ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілер мен қайта өңдеушілерге 5% мөлшерлемесімен қаржыландыру ұсынады. «Агробизнес» бағдарламасы бюджет, Ұлттық қор және жеке инвестициялар есебінен өндірісті жаңғыртуға, құрылыс жүргізуге және айналым қаражатын толықтыруға жағдай жасайды. Мұндай кешенді шаралар ауыл шаруашылығы саласындағы әр шаруашылықтың ерекшелігіне қарай ең тиімді шарттарды таңдауға мүмкіндік береді.

(Жалғасы 4-бетте).

ЖОЛДАУ-ІС ЖҮЗІНДЕ

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ САЛАСЫН ӨРКЕНДЕТУ

Басы 3-бетте.

МАЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ:
СТРАТЕГИЯЛЫҚ САЛА ЖӘНЕ ДАМУДЫҢ
ЖАҢА ТЕТІКТЕРІ

Мал шаруашылығы – елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ететін стратегиялық маңызды сала. Ол АӨК-тің жалпы өнімінің шамамен 40%-ын құрайды. 2025 жылдың қаңтар–шілде айларында өндіріс көлемі 3,4%-ға өсіп, 2 трлн теңгеге жуықтады. Ет өндірісі 2%-ға артты (608,8 мың тонна), сүт өндіру көлемі 6,5%-ға ұлғайды (2,25 млн тонна).

Мал мен құс саны да тұрақты көбейіп келеді: ірі қара – 8,7 млн бас (+0,3%), жылқы – 4,6 млн (+6,7%), түйе – 300 мың (+3,9%), құс – 48 млн (+6,6%). Осы ретте қой басы 3,7%-ға кемігені байқалады (21,1 млн бас).

Қазақстанның экспорттық әлеуеті нығайып келеді: 2025 жылдың алғашқы бес айында сиыр еті экспорты 2,5 есеге (12,3 мың тонна), қой еті 2,6 есеге (9,2 мың тонна) көбейді. Алғаш рет 797 тонна шошқа еті сыртқа шығарылды. Бұл нәтижелер отандық өнімнің бәсекеге қабілетті екенін және халықаралық нарықта жоғары сұранысқа ие екенін көрсетеді.

Сүт өндіру саласына айрықша көңіл бөлініп отыр. 2023–2025 жылдары жылына 300 мың тоннадан астам өнім беретін 48 сүт тауарлы фермасы салынды. Жаңа фермалардағы орташа жылдық сауым 8,2 мың литрге жетсе, алдыңғы қатарлы шаруашылықтарда бұл көрсеткіш 11 мың литрге дейін барады. Бұл деңгей Еуропаның жетекші елдеріне сай келеді. 2024 жылы 688 мың тонна сүт өндірілді (2022 ж. +32%). 2025 жылы тағы 32 кешен іске қосылып, қосымша 152 мың тонна өнім алу жоспарланған.

«Етті ірі қара мал шаруашылығында несие таза 5%-бен беріледі.

Қаржыландыру көлемі 50 млрд теңге. Ал биыл өңдеу кәсіпорындарының айналым қаражатын жеңілдетілген несиелеу бағытына 44 млрд теңге бөлінді. Сонымен қатар фермерлердің кепілге қолжетімділігі мәселесін шешу үшін несиесомасының 85%-ына дейін кепілдік беру бағдарламасы жүзеге асырылуда», – деді Айдарбек Сапаров.

2025 жылғы 1 тамыздан бастап бордақылау алаңдарын жылдық мөлшерлемесі 5% жеңілдетілген несиелеу бағдарламасы енгізілді. Бұл бағдарламаға 50 млрд теңге бөлінді. Бұл бағдарлама өндірістік қуаттарды 60%-дан астам деңгейде пайдалануға және шығарылатын өнімнің кемінде жартысын ішкі нарыққа өткізуге жағдай жасайды.

Аустралиялық үлгі бойынша ет кластерлері дамып келеді. 2024 жылы 9 млрд теңгеге төрт жоба қаржыландырылса, 2025 жылға жалпы құны 21,7 млрд теңгені құрайтын он басым жоба айқындалды. Түркістан облысында түйіршіктелген жем өндіретін зауыт пен 15 мың басқа арналған бордақылау алаңы іске қосылды. Бұл жобалар «жемшөптен қайта өңдеуге дейінгі» толық тізбекті қалыптастырудың негізін қалайды.

Соңғы бес жылда құс еті бойынша импортқа тәуелділік 42%-дан 20%-ға дейін төмендеді. 2024 жылы Жамбыл, Қызылорда, Павлодар, Түркістан, Солтүстік Қазақстан және Ұлытау облыстарында жылына 15,9 мың тонна ет өндіруге қуатты алты құс фабрикасы іске қосылды. Негізгі міндет – бұл бағытта елді толықтай өз өнімдімізбен қамтамасыз ету.

Осылайша, Қазақстандағы мал шаруашылығы тұрақты даму қарқынын көрсетіп отыр: ішкі өндіріс көлемі артып, экспорттық әлеуеті нығайып келеді, жаңа жолдау тетіктері енгізілуде және әлемдік деңгейдегі кластерлер құрылуда. Бұл саланы бүкіл агроөнеркәсіп кешенінің басты өсім нүктелерінің біріне айналдырады.

ӨСІМДІК ШАРУАШЫЛЫҒЫ:
ЕГІСТІ ӘРТАРАПТАНДЫРУ ЖӘНЕ ЖАҢА
ӨНІМДІЛІК СТАНДАРТТАРЫ

Қазақстандағы өсімдік шаруашылығы өндірістің тиімділігі мен тұрақтылығын арттыруға бағытталған жүйелі трансформациядан өтуде. Саланың негізгі міндеті – егіс алқаптарын әртараптандыру және су үнемдеу технологияларын енгізу. Биыл бидай алқабы 884,6 мың гектарға қысқарып, 12,3 млн гектарды құрады, ал майлы дақылдардың көлемі 1 млн гектарға ұлғайып, 4 млн гектарға жетті. Сонымен қатар қант қызылшасының егіс құрылымын оңтайландыру жұмыстары жүргізілуде.

«Мемлекет басшысы жыл сайын 150 мың гектарға дейін су үнемдейтін технологияларды енгізуді тапсырған

МАЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ: САЛАНЫ
ДАМУЫТ ЖӘНЕ ЭКСПОРТТЫҚ
ӘЛЕУЕТ

МАЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ
АӨК ЖАЛПЫ
ӨНІМІНІҢ **~40%** ҚҰРАЙДЫ

ӨНДІРІС КӨЛЕМІ
+3,4% → 1,96 ТРЛН
ТЕҢГЕ

І ет **+2% → 608,8** мың т
І сүт **+6,5% → 2,25** млн т

СҮТ
ШАРУАШЫЛЫҒЫ:
48 ЖАҢА
СТӨ **→** жылына **>300** мың
тонна сүт

Мемлекет басшысының «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Қазақстан халқына Жолдауын және өзге де тапсырмаларын жүзеге асыру

ЭКСПОРТ
ҚАҢТАР-МАМЫР,
2025

сиыр еті — **12,3** мың т
→ X2,5 ЕСЕ

қой еті — **9,2** мың т
→ X2,6 ЕСЕ

шошқа еті — **797** т

2023-2025
орташа жылдық
сүт — **8,2**
мың
литр

бордақылау алаңдарын
жеңілдікпен несиелеу —
50 млрд теңге **5%-бен**

«Ігілік» бағдарламасы —
асыл тұқымды малға **6%**
несие

болатын. 2024 жылдың қорытындысы бойынша бұл жоспар артығымен орындалып, 158 мың гектарды құрады. Ал биыл су үнемдейтін технологияларға қазірдің өзінде 109,8 мың гектар алқапқа енгізілді. Жалпы су үнемдейтін технологиялар қолданылатын жер көлемі 580 мың гектарға ұлғайды», – деді Айдарбек Сапаров.

2024 жылы фермерлер 25,2 млн тонна астық жинап, бұрын-соңды болмаған рекордқа қол жеткізді. Оның ішінде 18,6 млн тоннасы бидай. Орташа өнімділік гектарына 14,2 центнер. Мұндай жоғары нәтижеге енгізілген тыңайтқыш көлемінің екі есеге ұлғаюы (2023 ж. 1,3 млн тонна) айрықша үлқал етті. Биыл бұл көрсеткішті 1,9 млн тоннаға жеткізу жоспарланған.

Тұқым шаруашылығына және материалдық-техникалық базаны жаңартуға айрықша назар аударылып отыр. 2025 жылы элиталық тұқымдардың үлесін жалпы егіс көлемінің 10,5%-ына дейін жеткізу, ал ауыл шаруашылығы техникасын жаңарту деңгейін 6,5%-ға дейін арттыру жоспарлануда. Тек 2023 жылдың өзінде ғана шаруалар 22 мың бірлік техника сатып алды, бұл алдыңғы жылғы көрсеткіштен жоғары.

Фермерлер үшін елеулі қолдау құралы болып субсидиялау шаралары қала береді. Мемлекет элиталық тұқымдар құнын 70%-ға дейін, отандық өндірістегі минералды тыңайтқыштардың құнын 60%-ға дейін өтейді, сондай-ақ пестицидтер шығынын 50%-ға және биопрепараттар шығынын 40%-ға өтемақылайды. 2025 жылы басым дақылдарды субсидиялауға 25,8 млрд теңге бөлініп, бұл фермерлерге өнімділікті арттыру үшін қосымша ресурс береді.

Жүйелі шаралар 2024–2028 жылдарға арналған Жол картасында бекітілген. Онда ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемін екі еселеу көзделген. Негізгі басымдық бидайдың монокультурасын және суармалы егіншілікті көп қажет ететін күріш пен мақта сияқты дақылдарды қысқартуға берілген. Сонымен қатар майлы, көкөніс-бақша және малазықтық дақылдардың егіс алқаптарын ұлғайту қарастырылған. Мұндай тәсіл өндірістің тиімділігін арттырып, мал шаруашылығының жем-шөп қорын нығайтуға мүмкіндік береді.

Селекция мен тұқым шаруашылығын дамытуға арналған Кешенді жоспар аясында ауыл шаруашылығы дақылдарының кемінде 109 жаңа сорты мен будандарын шығару көзделген. 2024 жылы 52,3%-ды құраған отандық селекция тұқымдарымен егілетін алқаптардың үлесін 2028 жылға қарай 78,2%-ға дейін арттыру жоспарлануда. Осы мақсатта ұсынылатын сорттардың Мемлекеттік тізілімі қалыптастырылып, ұлттық тұқымдардың генетикалық банкі құрылуда. Бұл ішкі селекция нәтижелерін бекітіп қана қоймай, сонымен қатар отандық өсімдік шаруашылығының экспорттық әлеуетін арттыруға жол ашады.

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ
ӨНІМДЕРІН ӨҢДЕУ –
НЕСИЕДЕН ЖАҢҒЫРТУДЫҢ КЕШЕНДІ
ЖОСПАРЛАРЫНА ДЕЙІН

Ауыл шаруашылығы өнімдерін терең қайта өңдеу аграрлық саясаттың негізгі басымдықтарының бірі болып қала береді. Президенттің тапсырмасына сәйкес, агроөнеркәсіп кешеніндегі қайта өңделген өнімнің үлесі 70%-ға жеткізілуі тиіс. Осы мақсатта мемлекеттік қолдаудың кешенді шаралары іске асырылуда.

2024 жылы АӨК өнімдерін экспорттау көлемі \$5,1 млрд болды, оның 52%-ы қайта өңделген өнімге тиесілі. Бұл \$2,6 млрд құрайды. ал бытыю бұл көрсеткіш

43% болған, бұл отандық қайта өңдеу саласының тұрақты даму қарқыны мен бәсекеге қабілеттілігінің артып келе жатқанын дәлелдейді.

Қазақстанда қайта өңдеу саласында шамамен екі мың кәсіпорын жұмыс істейді, олардың ішінде сүт (18,8%), ет (18,5%), астық (17,4%) және май-шикізат (12,5%) салалары көш басында. 2024 жылы 41,5 млрд теңге көлемінде 51 инвестициялық жоба жүзеге асырылды.

2025 жылы бизнеске қолдау көрсету мақсатында қайта өңдеу кәсіпорындарын айналым қаражатын толықтыру үшін жылдық мөлшерлемесі 5%-бен жеңілдетілген несиесі беру жалғастырылды. Осы мақсаттарға 44 млрд теңге бөлінді. 60-тан астам өтінім мақұлданып, 26 млрд теңгеден астам қаржы бөлінді.

Қайта өңдеу кәсіпорындарын салу немесе жаңғыртуға инвестициялық субсидиялау жұмыс істейді. Бұл мақсатта шығынның 15–50%-ын өтеу қарастырылған. Қант саласында өтемақының көлемі 40%-ға дейін артты, жұмыртқа өңдеуде субсидия 40%-ға дейін енгізілді, ал сүт саласында құрғақ сүт пен сарысу жабдықтарына шығынның 25%-ына

ӨСІМДІК ШАРУАШЫЛЫҒЫ:
ӘРТАРАПТАНДЫРУ ЖӘНЕ
ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

САЛАНЫҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ –
егіс алқаптарын әртараптандыру және су
үнемдеу технологияларын енгізу

Бидай алқабы
↓ -884,6 мың га **→ 12,3** млн га

Майлы дақылдардың ауданы
↑ +1 млн га **→ 4** млн га

ТЫҢАЙТҚЫШ:
2024 – 1,3 млн т
2025 – 1,9 млн т

СУБСИДИЯЛАР:

Элиталық тұқымдар
70%-ке дейін

Отандық тыңайтқыштар
60%-ке дейін

Пестицидтер
50 %-ке дейін

Биопрепараттар
40% дейін

дейін өтемақы қарастырылған.

Кәсіпорындарды шикізатпен қамтамасыз етуге айрықша көңіл бөлінуде. Осы мақсатта тұрақты жеткізілімді қамтамасыз ететін сүт фермалары, қой шаруашылығы кәсіпорындары және қабылдау пункттері желісі құрылады. Фермерлерге қолдау қайта өңдеуге тапсырылған жүқа және жартылай жүқа жүн көлеміне субсидиялау арқылы да көрсетіледі. Бұл бір жағынан өндірушілердің шығындарын азайтып, екінші жағынан қайта өңдеу кәсіпорындарының қуатын толық пайдалануына мүмкіндік береді.

Ішкі нарықты қорғау мақсатында шикізатты экспортқа шығаруға шектеулер енгізілген: майлы дақыл тұқымдарын шығаруға баж салығы қолданылып, тірі мал экспорты квоталанған, сондай-ақ тері мен жүн шығаруға шектеулер қойылған. Бұл шаралар шикізат қорын ел ішінде сақтап, оны қайта өңдеуге бағыттап, елде қосылған құн қалыптастыруға мүмкіндік береді.

ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР:
АӨК ЖАҢҒЫРТУДЫҢ НЕГІЗІ

Президенттің тапсырмаларын орындаудағы маңызды бағыттардың бірі – аграрлық ғылымды дамыту және инновацияларды енгізу. Осы мақсатта Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы (ҰАТО) базасында білім, ғылым және бизнесті біріктіретін вертикалды интеграцияланған агротехнологиялық хаб құрылуда. Қазіргі

таңда оның құрамына 33 ұйым – университеттер, ғылыми-зерттеу институттары және тәжірибелік шаруашылықтар кіреді.

Ғылыми салаға қаржылық қолдау жүйелі сипатқа ие: 2025 жылы ҰАТО-ны негізгі қаржыландыру көлемі 2,6 млрд теңгеге артты, ал 2024–2026 жылдары бағдарламалық-мақсатты қаржыландыруға жыл сайын 9,6 млрд теңге бағытталады. Бұл ауыл шаруашылығы кешенінің барлық негізгі бағыттарын – мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығынан бастап қайта өңдеу, ветеринария және органикалық егіншілікке дейін қамтитын ұзақ мерзімді ғылыми-техникалық бағдарламаларды жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Заманауи зерттеу зертханаларын құруға және халықаралық ынтымақтастыққа айрықша көңіл бөлінуде. 2024 жылдан бастап Қазақстанда Қытаймен бірлескен биологиялық қауіпсіздік зертханасы және дән сапасын анықтайтын зертхана жұмыс істей бастады. 2025 жылғы маусымда органикалық өнімдерді сертифициттау орталығы және халықаралық санитарлық және ветеринарлық стандарттарға сәйкес тамақ қауіпсіздігі зертханасы ашылды. Бұл орталықтар пестицид қалдықтары, микотоксиндер, ауыр металдар және антибиотиктерді талдауға мүмкіндік беріп қана қоймай, «жасыл» өндіріс стандарттарына енгізуге жол ашады.

2024 жылы Ақтөбе облысында Жылқы шаруашылығы және жемөндіру институтының құрылуы маңызды оқиға болды. Оның қызметі – жылқы тұқымдарын жетілдіру және отандық жем базасын дамытуға бағытталған.

Маңызды ғылыми жобалар қатарына ауыл шаруашылығы өнімдерін генетикалық паспорттау, климатқа бейімделген егіншілік және сенсорлар, дрондар мен AI-мониторинг жүйелерін қолданатын «ақылды фермалардың» цифрлық модельдері кіреді. Қытай, Нидерланды, АҚШ, Франция, Ұлыбритания және басқа елдердің ғылыми орталықтарымен халықаралық ғылыми ынтымақтастық жүргізілуде.

2027–2029 жылдарға «Agri Export» (өнімдерді генетикалық сәйкестендіру, органикалық өнім өндірісі, климатқа төзімді технологиялар) және «Agri Future» (AgriTech-инкубатор, «АӨК-тің 100 жас ғалымы» бағдарламасы, фермерлерді VR/AR арқылы оқыту, жаңа буын цифрлық фер-

малар) бағдарламалары әзірленген. Бұл бастамалар Қазақстанның АӨК-ін ғаламдық ғылыми желілерге интеграциялауға негіздеп, саланы технологиялық серпінге шығаруға жағдай жасайды.

Осылайша, аграрлық ғылым ауыл шаруашылығын жаңғыртудың басты құрамдас бөлігіне айналып, оның бәсекеге қабілеттілігін, инновациялық сипатын және ұзақ мерзімді тұрақты дамуын қамтамасыз етеді.

«Аталған нәтижелер – аграрлық секторды қажетті ресурстармен қамтамасыз ету бойынша атқарылған жұмыстың тікелей нәтижесі. Ауыл шаруашылығы министрілігі қолдау шараларын жетілдіруді, саясаттың ашықтығы мен нәтижелілігін қамтамасыз етуді және ең бастысы, ауыл тұрғындары мен аграрлар үшін мүмкіндіктерді кеңейтуді жалғастырады», – деп атап өтті Айдарбек Сапаров.

Үкіметтің агроөнеркәсіп кешенінде жүргізіп отырған шаралары Президенттің Жолдауын іске асыруда жүйелі тәсіл қолданылып отырғанын көрсетеді. Сала негізгі бағыттар бойынша – мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығынан бастап терең қайта өңдеу мен ғылыми зерттеулерге дейін тұрақты дамып отыр. Инвестициялық тартымдылық қамтамасыз етіліп, импортты алмастыру мен экспортты көбейтуге қажетті негіз жасалды.

ЖОЛДАУ-ІС ЖҮЗІНДЕ

ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТТЫҢ НӘТИЖЕЛІ КӨРСЕТКІШІ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Қазақстан халқына Жолдауында берген тапсырмаларын орындау аясында әлеуметтік сала мен еңбек нарығын сапалы трансформациялауға бағытталған жүйелі жұмыстар жүргізілуде.

Үкіметтің басты назары Жолдаудың негізгі қағидаттарын іс жүзіне асыруға бағытталған. Әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ету шеңберінде мемлекеттік қолдаудың проактивті және атаулы моделіне көшу жүзеге асырылып жатыр, барлық азаматтар үшін тең мүмкіндіктері бар инклюзивті орта қалыптастырылуда. Экономикалық өсуге жәрдемдесу мақсатында нәтижелі жұмыспен қамтуды ынталандыру, кәсіпкерлік бастамаларды қолдау және сапалы жұмыс орындарын құру жөніндегі шаралар кешені жүзеге асырылуда. «Заң мен тәртіп» қағидатын қамтамасыз ету азаматтардың еңбек құқықтарын қорғауды күшейтуде, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуде және сындарлы әлеуметтік әріптестікті дамытуда көрініс табады.

Мемлекет басшысының Жолдауында және өзге де тапсырмаларында қойылған міндеттерді жүзеге асыру барысы туралы толығырақ Primeminister.kz сайтындағы шолудан оқыңыз.

ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУДЫҢ
ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ: АТАУЛЫ БАҒЫТ,
ПРОАКТИВТІЛІК ЖӘНЕ ЦИФРЛАНДЫРУ

Мемлекет жыл сайын шамамен 4,5 млн адамды төлемдермен қамти отырып, өзінің әлеуметтік міндеттемелерін уақтылы және толық көлемде орындап отыр. Биылғы 7 айда жоспарланған 6 трлн теңгенің 3,4 трлн теңгесі төленді. Оның ішінде:

- ▲ 2,5 млн зейнеткердің 2,5 трлн теңге сомасында зейнетақысы;
- ▲ жалпы сомасы 382 млрд теңге болатын 542 мың азаматқа арналған мүгедектігі жөніндегі және 195 мың отбасыға арналған асыраушысын жоғалтқанына байланысты жәрдемақы;
- ▲ 613 мыңнан астам көпбалалы отбасыға және 243 мың марапатталған аналарға арналған 354,5 млрд теңге төлемдер;
- ▲ 200 мыңнан астам отбасыға арналған бала тууына және бала күтіміне қатысты берілетін 61,8 млрд теңге жәрдемақы;
- ▲ 102 млрд теңге көлемінде өзгедей де төлемдер.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша әлеуметтік қолдаудың атаулы бағыты күшейтілді. Негізгі өзгеріс санаттарға бөлу қағидатынан нақты қажеттілік критерийлеріне көшу туралы болды. Ол үшін әр отбасының әл-ауқатын объективті бағалауға мүмкіндік беретін скорингтік модель жасалды. Жаңа тәсілдер ендігісі Шымкент пен Қарағанды облысында сынақтан өткізілуде.

«Біз мемлекеттің әлеуметтік міндеттемелерін қысқартпаймыз. Аталған өзгерістер зейнетақыға, мүгедектік бойынша, асыраушысынан айырылу бойынша жәрдемақыға және республикалық бюджеттен төленетін басқа да төлемдер сияқты мемлекеттік көпiлiмдiктерге еш әсер етпейдi. Біз жергiлiктi деңгейде көрсетiлетiн әлеуметтік қолдаудың атаулылығы мен ашықтығын күшейтiмiз», — деп түсiндiрдi еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Светлана Жақыпова.

Атаулы әлеуметтік көмекті (АӨК) тағайындау кезінде енді медициналық табыс көрсеткіші қолданылады, сондай-ақ отбасының кірістері ғана емес, шығыстары да ескеріледі. АӨК-ке осы жеті айда 18,6 млрд теңге төленген, оны 48 мың мұқтаж отбасы алды. Еңбекке қабілетті азаматтар үшін көмек әлеуметтік келісімшарт талаптарында көрсетіледі: биыл оны алушы 8,3 мың адам отбасылық табысын арттыру үшін жұмысқа орналастырылды.

Атаулы және белсенді көмектің технологиялық негізі — «Бірыңғай цифрлық платформа және Отбасы картасы». Оның мақсаты — бюрократия мен адами факторды болдырмау үшін әлеуметтік көмектің барлық түрлеріне арналған бірыңғай «сандық терезе» құру. Платформа әртүрлі мемлекеттік жүйелердегі деректерді талдайды және қай отбасының қолдауға мұқтаж екенін өз бетінше анықтайды.

Жүйеге бүгінде 128 Отбасын қолдау орталығының қызметі кіріктірілген, ал жұмысқа білім беру, денсаулық сақтау,

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУДЫҢ
ҰЛТТЫҚ ЖОСПАРЫ

Мемлекет басшысының «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Қазақстан халқына Жолдауын және өзге де тапсырмаларын жүзеге асыру

73% —

2029 жылға дейін 3,3 млн азаматты жұмыспен қамту жоспары

Жыл басынан бері шамамен 480 мың адам жұмысқа орналасты

Жұмыспен қамту бағдарламаларына 273,2 мың жас тартылды

Мүгедектігі бар 6,3 мың адам квотамен жұмысқа орналастырылды

әлеуметтік қорғау, полиция және проба-ция қызметі салаларынан 32 мыңнан астам мобилді топ мамандары жұмылдырылған. Осы цифрлық экожүйенің арқасында өмірлік қиын жағдайға тап болған 4 мың отбасы қазірдің өзінде толық кешенді қолдауға ие болып отыр.

ИНКЛЮЗИВТІ ОРТА ҚАЛЫПТАСТЫРУ:
ҚОЛЖЕТІМДІЛІК,
САПА ЖӘНЕ ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕР

Инклюзивті ортаны қалыптастыру жөніндегі жұмыс — Мемлекет басшысының Жолдауда белгілеген Әділ Қазақстан қағидатын іс жүзінде асыруға бағытталған әлеуметтік саясаттың негізгі басымдықтарының бірі. Осы мақсатта мүгедектігі бар адамдарды қоғам өміріне толыққанды интеграциялауға бағытталған 2030 жылға дейінгі инклюзивті саясат тұжырымдамасы жүзеге асырылуда.

Мұндағы негізгі құрал — «Әлеуметтік қызметтер порталы», ол маркетингтік ретінде жұмыс істеп, мүгедектігі бар адамдарға оңалту құралдары мен қызметтерін өз бетінше таңдау құқығын береді. Бүгінде портал арқылы 345 мыңға жуық техникалық оңалту құралдары (ОТҚ) ұсынылды, бұл жалпы қажеттіліктің 72,5%-ын жабады. Портал толығымен жаңғыртылды: нашар көретіндерге арналған нұсқа жасалды, санаторийлердің қолжетімділігі туралы деректерді қарауға болады, медициналық-әлеуметтік сараптама (МӨС) бөлімдеріне онлайн-тіркелуге мүмкіндік бар, ал жақын арада инвентарі қызметтерін жеткізушіні таңдау функциясы пайда болмақ, оны биыл 18,6 мың азамат пайдаланып үлгерді. ОТҚ-мен қамтамасыз ету тетігі де өзгеруде: олар уақытша және тегін пайдалануға берілетін болады, ал олардың жағдайын әлеуметтік-техникалық сараптама қызметі тексеріп отырмақ. Мұндай құралдардың құнын өтеуге кепілдік берілген соманы есептеу кезінде объективті болу үшін енді электрондық маркетингтер мен Порталдан алынған мәліметтер ескерілетін болады. Сондай-ақ, жеке көмекшілердің санаттары кеңейтілді: енді олардың қатарына егде жастағы ерлі-зайыптылардың бірі кіреді, бұл ретте көмектің жеделдігін қамтамасыз ету үшін олардың қамқорындағы адаммен бір елді мекенде тұру шарты енгізілді.

Сонымен қатар кедергісіз орта құруға қоғамдық бақылауды қамтамасыз ету үшін «Интерактивті қолжетімділік картасы» жобасы жұмыс істейді. 2025 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша картада 23 мыңнан астам бейімделген нысан белгіленді, бұл жалпы санның 55%-ын құрайды. Бақылаудың тиімділігі әлеуметтік инспекторлар жұмысының нәтижелерімен расталады: биыл 279 тексеру жүргізіліп, нәтижесінде 586 бұзушылық анықталды, 265 ұйғарым шығарылып, 45 млн теңгеге айыппұл салынды.

Медициналық-санитариялық сараптама саласында да проактивті жұмыс форматы енгізілді. Оған 60 тәуелсіз сарапшы дәрігер тартылып, 36,5 мың іс қаралды. Аурудың 30-дан астам нозологиялық нысандары бойынша мүгедектікті белгілеудің сырттай форматы енгізілді, ал ампутация немесе Даун синдромы сияқты қайтымсыз өзгерістері бар жекелеген нозологиялар бойынша автоматты режимде 31 сараптама жүргізілді.

«Жыл соңына дейін біз жасанды интеллектті қолдана отырып, өмір сүру жағдайының шектелуін бағалайтын балдық жүйеге негізделген пилоттық жобаны іске қосамыз. Бүгін ел бойынша мүгедектік пен кәсіби еңбек ету қабілетінен айырылуды бағалау бірдей көрсеткіштер болған кезде адами фактордың және сарапшылардың субъективті пікірінсіз автоматты түрде белгіленетін бірыңғай стандарт енгізіледі», — деп хабарлады Светлана Жақыпова.

Президенттің тапсырмасы бойынша Семей, Тараз, Кентау және Орал қалаларында заманауи жабдықтармен жабдықталған төрт жаңа әлеуметтік оңалту орталығы ашылды. Олардың қызметтерімен 2 мыңнан астам адам қамтылған.

Әлеуметтік инновацияларға қолдау көрсетілуде: Астанада ITMLab жобасының қорытынды кезеңі өтті, оның аясында 18 команда мүгедектігі бар жандардың өмір сүру сапасын жақсарту бойынша әзірлемелерін ұсынды, олардың алтауы 1 млн теңгеден гранттар алды. Бұл бастама инвесторлар мен бизнестің қызығушылығын тудырып, олар болашағы зор стартаптарға әріптестік жасауды ұсынды.

Қызметтер сапасын арттыру үшін жүйелі деңгейде лицензиялау енгізілді, бүгінгі таңда 572 орталық арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсетуге лицензия алды. Бұл жосықсыз жеткізушілерді шеттетіп, негізсіз қаржыландыру мәселесін шешуге мүмкіндік берді, ал алаяқтықтың анықталған фактілері бойынша барлық материалдар тиісті органдарға жіберілді. Әлеуметтік қорғау жүйесінде барлығы 12 мыңнан астам әлеуметтік қызметкер жұмыс істейді, олардың 11 мыңы оқудан өткен.

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУДЫ ЫНТАЛАНДЫРУ
ЖӘНЕ ЕҢБЕК НАРЫҒЫН ДАМУ:
ЖАҢА ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫ
ЖӘНЕ ЦИФРЛЫҚ ШЕШІМДЕР

Мемлекет басшысы 2029 жылға дейін 3,3 млн азаматты жұмыспен қамтуды тапсырды, бүгінде бұл жоспар 73%-ға орындалды. Жыл басынан бері 480 мыңға жуық адам жұмыс тапса, оның 134 мыңы жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шараларымен қамтылды. Бұл ретте былдан бастап еңбек шартын жасасу және әлеуметтік төлемдерді аудару міндетті шарт болмақ. Сапалы жұмыс орындарының саны да артып келеді: бүгінде экономикада олардың саны 2,6 млн-ды құрайды, ал жоспар бойынша 2029 жылға қарай 3,8 млн-ға жеткізу көзделген.

Платформалар арқылы жұмыспен қамтуды рәсімдеуге ерекше көңіл бөлінуде, олар — тапсырыс жеткізушілер (курьерлер), такси жүргізушілері және басқа да қызмет көрсету саласының қызметкерлері. Қазірдің өзінде 2024-2025 жылдары әлеуметтік тәуекелдер туындаған кезде өздерін қорғауды қамтамасыз ете отырып, 2,5 млрд теңгеден астам әлеуметтік төлемдер аударған 87 адамның қызметі рәсімделді.

Халықтың осал топтарына қолдау көрсету жұмыстары жалғасуда. Елімізде мүгедектігі бар 119 мың адам еңбек етеді, олардың орташа жалақысы 266 991 теңгені құрады. Жұмыспен қамту бағдарламаларына 273,2 мың жас тартылды, нәтижесінде 80 мыңға жуығы жұмысқа орналастырылып, 38 мыңы тұрақты жұмыспен қамтамасыз етілді.

Кәсіпкерлік бастаманы дамыту үшін әлеуметтік осал санаттағы азаматтарға 4 мыңнан астам грант берілді. Қаражаттың көп бөлігі технологиялық құрал-жабдықтар алуға және қосалқы шаруашылықты дамытуға жұмсалды. Сонымен қатар өткен жылы талдау нәтижесі 20% жағдайда қаражаттың тиімсіз пайдаланылғанын көрсетті: 1,3 мыңнан астам грант алушы зейнетақы жарналарын аудармаған, ал оның 500-ден астамы тиесілі сомадан аз болған. Осыған байланысты бақылау күшейтіліп, бюджетке қаражатты қайтару бойынша жұмыстар жүргізілуде. Қабылданған шаралар нәтижесінде 1100-ден астам алушы міндетті зейнетақы жарналарын аударма бастады.

Сондай-ақ жұмыс орындарын субсидиялау қағидалары қайта қаралды: «Алғашқы жұмыс орны» және «Ұрпақтар келісімшарты» бағдарламалары «Жастар практикасына» біріктірілді, жұмыс берушілерге қатысушыларды кейіннен тұрақты жұмысқа орналастыру бойынша талаптар күшейтілді.

Жұмыс орындарының ашылуын бақылау үшін «Инновациялық жобалар навигаторы» қолданылады. Жүйе 224 мыңнан астам жұмыс орнын ашу жоспарымен инвестициялық 1 424 жобаны бақылайды. Бүгінгі таңда 918 жоба белсенді кезеңде, онда 33,6 мың жұмыс орны құрылған.

Жұмыспен қамтуға жәрдемдесу жөніндегі барлық жұмысты жетілген цифрлық экожүйемен қамтамасыз етіледі. Enbek.kz платформасында ЖИ көмекші 50 мыңнан астам бос жұмыс орнын өңеді, ал 678 мыңнан астам адам курстарды таңдауға жасанды интеллект көмектесетін Skills Enbek платформасында оқудан өтті.

ӨНДІРИСТЕГІ ЕҢБЕК ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ:
ПРОФИЛАКТИКАЛЫҚ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ
ӘЛЕУМЕТТІК ДИАЛОГ

Азаматтардың еңбек құқықтарын қорғау тұрақты мемлекеттік бақылау арқылы қамтамасыз етіледі. Есепті кезеңде мемлекеттік еңбек инспекциясы 3 514 тексеру жүргізіп, оның барысында 4 132 құқық бұзушылық анықталды және оларды жою туралы 2 287 нұсқама берілді. Нәтижесінде 277 млн теңгеден астам айыппұл салынып, 3,4 мың қызметкерге 1,1 млрд теңге жалақы берешегі төленді. Осы кезеңде барлығы 28,4 мың қызметкердің құқықтары қорғалды.

Өндірістік жарақаттар бойынша статистика тұрақты оң үрдісті көрсетіп отыр. 2025 жылдың 7 айында өндірісте жарақат алғандар саны 2024 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 11%-ға (719 адам), ал қаза тапқандар саны 14,7%-ға(93 адам) төмендеді.

Профилактикалық бақылау құралдарының бірі — «Еңбек тәуекелдерінің цифрлық картасы», ол 94,8 мың кәсіпорынға мониторинг жүргізеді. Өрбір проблемалық кәсіпорын бойынша мақсатты іс-шаралары бар кесте құрастырылады, соның нәтижесінде «қызыл аймақтағы» кәсіпорындар саны жыл басынан бері 8,9%-ға (1 715-тен 1 562-ге дейін) азайды.

Сонымен қатар кәсіби тәуекелдерді бағалау бойынша қызмет көрсететін ұйымдар санын оңтайландыру жұмыстары жүргізілді. Қажетті құрал-жабдықтары мен білікті мамандары жоқ компаниялар тізілімнен шығарылды, нәтижесінде олардың саны 162-ден 66-ға дейін қысқарды.

Әлеуметтік әріптестіктің көпдеңгейлі жүйесі де дамуын жалғастыруда. Елімізде бас келісім, 17 салалық және 200 өңірлік келісімдер, сондай-ақ 169 мыңнан астам ұжымдық шарт қолданылады.

Еңбек заңнамасы да жетілдірілуде. Парламент Мәжілісінің қарауына ең төменгі жалақы туралы ХЕҰ конвенциясын ратификациялау туралы заң жобасы енгізілді. Сондай-ақ негізгі салаларда еңбек қауіпсіздігі жөніндегі міндетті өндірістік кеңестер құру, техникалық инспекторлардың құқықтық мәртебесін бекіту, жоспардан тыс тексерулер жүргізу негіздерін кеңейту және еңбек қатынастарын декларациялау бойынша міндеттемелер белгілеу сияқты жаңа нормалар ұсынылып отыр.

Еңбекақы төлеудің тиімділігін арттыру үшін ауыл шаруашылығындағы еңбек ресурстарын нормалау жүйесі әзірленді. Оны қолдану ауылдық елді мекендерді дамытуға, ауылға жастарды тартып, халықтың көшіп кетуін азайтуға ықпал етеді. Сондай-ақ мемлекеттік сектор ұйымдары үшін еңбекті нормалаудың бірыңғай жүйесі құрылды.

КӨШІ-ҚОН ПРОЦЕСТЕРІН
РЕТТЕУ ЖӘНЕ ӨНІРЛІК ДАМУ

Еліміздің еңбек күші басым аймақтарынан жұмыс күші тапшылығы бар өңірлерге ерікті түрде қоныс аударуды ынталандыру мақсатында мемлекеттік қолдаудың жаңа шаралары енгізілді. Аталған саясаттың негізгі құралы — «Экономикалық ұтқырлық сертификаты», оның аясында тұрғын үй сатып алуға шамамен 4,5 млн теңге көлеміндегі қаржылай көмек берілді. Бұл қолдау шарасын Соңғы үш жылда жұмыс күші тапшылығы бар өңірлерге қоныс аударған 6 мың отбасының жартысынан астамы пайдаланды.

Қабылдаушы өңірлерде де жеке мобилді қолдау жүйесі жұмыс істейді, оның қызметтерін биыл 6 мыңнан астам адам пайдаланды. Қоныс аударушылар үшін басқа да маңызды жеңілдіктер қарастырылған: конкурстан тыс тәртіпте 5 жылға дейінгі мерзімге ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін алу құқығы және материалдық көмекті есепке алу үшін ашық шоттардан қаражат өндіріп алуға тыйым салу. Азаматтарға ыңғайлы болу үшін оған енді электронды форматта өтініш беруге болады.

Бір мезгілде отандастарды қолдау бойынша жұмыс жалғасуда: жаңа тетік жүзеге асырылған сәттен бастап 13 мың этникалық қазақ «қандас» мәртебесіне ие болды.

Ішкі көші-қонды ынталандыру жөніндегі бұл шаралар ішкі еңбек нарығын қорғау жөніндегі дәйекті саясатпен толықтырылады. Соңғы бес жылда шетелдік жұмыс күшін тарту квотасы 25 мыңнан 17 мың адамға дейін қысқарды.

ЖЕТІСУДАҒЫ ЖАҢА НЫСАНДАР

Қазақстан Республикасы Конституциясының 30 жылдығына орай Жетісу облысында бірқатар жаңа нысандар іске қосылды. Мәселен, Көксу ауданында «Ауылдағы денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында екі бірдей фельдшерлік-акушерлік пункт қолданысқа берілсе, Алакөл ауданында жаңа медициналық пункт іске қосылды. Сол сияқты Көксу ауданында «Жанұя» отбасын қолдау орталығы, Панфилов ауданында күрделі жөндеуден кейін ауылдық мәдениет үйі, Алакөл, Көксу, Панфилов аудандарында жаңа балабақшалар есігін айқара ашты.

Көксу ауданының Бесқайнар және Жетіжал ауылдарының тұрғындары бір күнде қатар қуанышқа кенелді. Бірінде 641 адам, екіншісінде 983 адам тұратын қос ауылда екі бірдей жаңа фельдшерлік-акушерлік пункт салынып, іске қосылды. Бұған дейін аталған елді мекендерде бейімделген, ескі ғимараттарда қызмет көрсетіп келген медицина қызметкерлері енді су жаңа нысанға көшті. Екі нысанның әрқайсысында 2-ден орта буын медицина маманы жұмыс істейді.

- Бұрын біз 1968 жылы салынған тозығы жеткен ғимаратта отырғанбыз. Бүгін, міне, халықтың игілігіне жаңа нысан беріліп отыр. Мұнда тұрғындарға алғашқы санитарлық медициналық көмек көрсетіледі. Атап айтқанда аурудың алдын алу, скринингтік бағдарламаларды ұйымдастыру, балаларға, жүкті әйелдерге патронаж жүргізу, профилактикалық екпелер салу, тұрғындар арасында санитарлық ағарту жұмыстарын жүргізу міндеттерін атқарамыз. Бекітілген кестеге сәйкес аптасына 1-2 рет Зылиха Тамшыбаева атындағы ауылдың дәрігерлік амбулаториясынан дәрігер келіп қабылдау жүргізеді. Жаңа, жайлы, барлық жағдай жасалған ғимараттың қолданысқа берілуі өз кезегінде медициналық қызмет көрсету сапасына оң әсерін тигізеді, - дейді Бесқайнар ауылындағы ФАП фельдшері Қаламқас Жексенбинова.

Ал Алакөл ауданы Төңкеріс ауылындағы жаңа блокты-модульді медициналық пункт күніне 15 адамды қабылдауға қауқарлы. Ауыл тұрғындары жаңа нысанның ашылуын өмір сапасын жақсартуға, сапалы медициналық қызметке қолжетімділікті арттыруға бағытталған маңызды қадам деп біледі.

Ал Панфилов ауданы Тұрпан ауылындағы мәдениет үйіне күрделі жөндеу жұмыстары өткен жылдан бері жүргізілген болатын. Жаңа кейіпке енген екі қабатты ғимаратта ауылдық кітапхана да орналасқан. Мәдениет үйінде өнердің түрлі бағыттарын қамтитын сегіз үйірме

жұмыс жасамақ. Сонымен қатар қоғамдық іс-шаралар ұйымдастырып, рухани демалыс өткізуге арналған орын ретінде тұрпандықтар үшін мәдениет үйінің маңызы зор.

- Өзім осы ауылдағы Сатай батыр атындағы мектепте музыка пәнінен сабақ бердім, қазір зейнеткермін. Ауылдағы мәдениет үйі тозғандықтан ұзақ жылдан бері пайдаланылмай тұрды. Сондықтан мәдени іс-шаралар өткізуде біршама қиындықтар болды. Енді, міне, ескі ғимаратқа күрделі жөндеу жасалып, жаңарып, пайдалануға беріліп отыр. Ауылдың мәдени өмірі жанданатын болды. Осы жаңа ғимаратта домбыра, би, басқа да үйірмелер ашылып, балалардың жан-жақты дамуына жағдай жасалатыны, жастардың бос уақытын пайдалы өткізетіні қуантады, - ауыл тұрғыны Жамал Есенова.

Мереке қарсаңында жұмысын бастаған тағы бір жаңа нысан - Көксу ауданындағы «Жанұя» отбасын қолдау орталығы. Өмірлік қиын жағдайға тап болған отбасыларын анықтау мен оларға қолдау көрсету мақсатындағы мұндай орталықтар облыстың аудан-қалаларында 2023 жылдан бері ашыла бастаған болатын. Яғни бұл орталық - өңірдегі осындай 9-шы нысан. Бұған дейін биыл «Жанұя» орталығы Ескелді ауданында ашылса, алдағы уақытта Ақсу ауданында ашылады деп жоспарланған. Жалпы, жыл басынан облыстағы «Жанұя» отбасын қолдау орталықтарына 161 отбасының 408 мүшелері тіркеліп, оларға психологиялық және әлеуметтік көмектер жан-жақты беріліп, қажетті қолдау түрлері көрсетілген.

Сондай-ақ Алакөл ауданы Үшарал қаласында, Панфилов ауданының Үшарал ауылында және Көксу ауданы Көксу станциясында жалпы саны 375 орынды үш балабақша жұмысын бастады.

Осындай жұмыстардың арқасында өңірде әлеуметтік инфрақұрылым нысандарының жаңару деңгейі жыл соңына дейін 55,8%-ға жетеді.

ЖАҢА ОҚУ ЖЫЛЫ ҚАРСАҢЫНДА 3 МЕКТЕП ҚОЛДАНЫСҚА БЕРІЛДІ

Жаңа оқу жылында Жетісу облысында 3 білім нысаны күрделі жөндеуден кейін есігін айқара ашты. Жалпы оқушы орны 2300-ден асатын бұл мектептерге күрделі құрылыс алғаш рет жүргізілді.

Соның ішінде Қаратал ауданы Тастөбе ауылындағы Жамбыл атындағы мектептің ашылуына арнайы барған облыс әкімінің орынбасары Диас Есдәулетов өңірде 6 жаңа мектептің құрылысы мен 8 білім мекемесінің күрделі жөндеуден өтіп жатқаны туралы айтты.

- «Келешек мектептері» ұлттық жобасы аясында былтыр Панфилов ауданының Жаркент қаласында 1200 орындық мектеп ашылса, биыл осы жобамен Алакөл ауданының Достық ауылында 600 орындық мектеп іске қосылады. Сонымен қатар 6 жаңа мектептің құрылысы жүргізілуде, соның 3-еуі биыл қолданысқа беріледі. Атап айтқанда, жуырда Панфилов ауданының Талды ауылында мектеп ашылды, ал Ақсу және Кербұлақ аудандарында екі жаңа мектеп іске қосылды, - деген облыс әкімінің орынбасары Диас Есдәулетов мұғалімдер мен оқушыларды, ата-аналарды жаңа оқу жылының басталуымен құттықтады.

- Жамбыл атындағы мектеп ғимараты 1980-жылдардың ортасында салынған. Ағымдағы жөндеу жұмыстары жүргізілгенімен, күрделі жөндеу алғаш рет жасалып отыр. Тұрғындар осы күнді асыға күтті. Мектеп заманауи жабдықтармен толықтай қамтылған. Физика кабинеті жаңа зертханамен жабдықталып, STEM кабинеті ашылды. Өзім осы мектепте 30 жыл еңбек еттім. Мектептің жаңарып, білім алуға қолайлы жағдай жасалғаны - бәріміз үшін үлкен мереке. Жаңа оқу жылында оқушылар мен мұғалімдерге тек сәттілік тілеймін, - деп пікірін білдірді Тастөбе ауылының тұрғыны, білім беру саласының ардагері Мырзахан Жебегенов.

Осы күні сонымен қатар Ескелді ауданы Қарабұлақ ауылындағы орта мектеп пен Ақсу ауданының Жансүгіров ауылындағы Қ. Сатпаев атындағы орта мектеп-гимназиясының ғимараты да жөндеуден кейін жаңарып, қолданысқа берілді. Атап өтсек, 1950-1960 жылдары салынған бұл мектептерде де күрделі жөндеу алғаш рет жүргізіліп отыр. Жалпы аталған үш мектепте биылғы оқу жылында 1800-ге жуық бала оқиды.

Қарабұлақ ауылындағы орта мектептің 11 «а» сынып оқушысы Есепбаева Балжан:

- Мен мектебіміздің президентімін. Биыл мектеп қабырғасындағы соңғы жылымда жаңа ғимаратта оқитыныма қуаныштымын. Мектебіміз жөндеуден кейін жаңа, әдемі бола түсті. Құрбы-құрдастарыма он бірінші сыныпта жақсы оқып, үлкен жетістіктерге жетуіне тілектеспін, - деді ол.

Жалпы алғанда, жаңартылған үш мектеп те заманауи талаптарға сай жабдықталған. Мектептерде пәндік кабинеттер, IT-сыныптар, спорт және акт залдары, кітапханалар мен зертханалар, ашық стадион, сапалы білім беруге, тиімді оқу үдерісін ұйымдастыруға қажетті барлық жағдайлар қарастырылған.

Биыл Жетісу облысында 315 жалпы білім беретін мектепте шамамен 131 мың оқушы білім алады, соның 11 514-і бірінші сынып оқушысы.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі

ЖЕКЕ КУӘЛІКТЕР ТАБЫСТАЛДЫ

Еліміздің Конституциясы күні аясында Жетісу облысында азаматтарға тегін заңгерлік кеңес берілді. Сол сияқты 16 жасқа толған азаматтарға жеке куәліктері салтанатты түрде табыс етілді.

Талдықорғандағы Жетісу облысының Кәсіпкерлер палатасының ғимаратында облыстық қоғамдық даму және әділет департаменті бірлесіп халықтың құқықтық сауатын арттыру мақсатында тегін заңгерлік көмек көрсету шарасын ұйымдастырды. Мұнда кез келген азаматтың еліміздің заң қоғамдастығы өкілдерінен тегін консультация алуына мүмкіндік жасалды.

Бұл шараға адвокаттар, нотариустар, прокурорлар, тергеушілер, сот орындаушылары, мемлекеттік және құқық қорғау органдардың басшылары және басқа да жауапты орган қызметкерлері, жалпы саны 40 маман жұмылдырылды. Мамандардың айтуынша, тұрғындардың басым бөлігі тұрғын үй, жер, әлеуметтік көмек т.б. мәселелер бойынша заң көмегіне жүгінген.

- Осы шараға алдын ала хабарландыру беріп, көпшілікті құлағдар еттік. Соның нәтижесінде бүгін 100-ге жуық адам келіп, консультация алды. Жалпы облыстық әділет департаменті жыл басынан бері осындай 12 шара ұйымдастырып, 7 мыңға жуық адамға тегін заңгерлік кеңес берді. Мұндай бастамалар тұрғындардың құқықтық сауатын арттыруға, олардың мәселелерінің заң аясында шешілуіне оң ықпалын тигізеді, - дейді облыстық әділет департаментінің басшысы Ержан Еркенов.

Келушілер мұндай игі шаралар жиі ұйымдастырылып тұрса деген тілек айтты.

Тағы бір мерекелік шара, осы күні #ATAZAN_AZAMAT_KZ республикалық челленджі аясында Талдықорған қаласындағы Халыққа қызмет көрсету орталығында 15 жасөспірімге жеке куәлік табысталды. Бұл шара жай ғана құжат беру рәсімі емес, жастардың қоғам алдындағы міндетін сезіндіретін ерекше сәт болды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі

ТАЛДЫҚОРҒАН ТЫНЫСЫ АЛҒАШҚЫ ҚОҢЫРАУ СЫҢҒЫРЫ

Қала әкімі Ернат Бәзіл Е.Берліқожаұлы атындағы №11 орта мектебінде жаңа оқу жылының басталуына арналған дәстүрлі мерекелік жиынға арнайы қатысып, ұстаздар қауымы мен оқушыларды білім күнімен құттықтады. Ол өз сөзінде білім мен ғылымның ел дамуы мен болашағы үшін айрықша маңызға ие екенін атап өтіп, жас буынға сапалы білім, саналы тәрбие берудегі мұғалімдердің еңбегіне жоғары баға берді.

«Бүгінгі алғашқы қоңырау мерекесі бәріміз үшін ерекше қуанышқа толы күн. Жаңа оқу жылы әрбір шаңыраққа шаттық, мектепке мерей, ұстаздарға шабыт әкелсін. Білім – болашағымыздың алтын қазығы. Жаңа оқу жылы баршаңызға жарқын жетістіктер мен қуанышты сәттер сыйласын» - деді. Сондай-ақ, Ернат Дүйсенбекұлы жаңа мектептердің құрылысы туралы жағымды жаңалықтармен де бөлісті. Қазіргі уақытта жобалық-сметалық құжаттамалары әзірленіп жатқан «Батыс» және «Құлагер» шағын ауданындағы 1200 орынды мектеп пен алдағы уақытта «Жастар-2» және «Көктал» тұрғын үй алабында 900 орынды мектеп салу жоспарланып жатқандығын атап өтті. Шара барысында алғашқы қоңырау соғылып, мектеп табалдырығын алғаш аттаған бүлдіршіндерге құрмет көрсетілді. Айта кетейік, биылғы жаңа оқу жылында Талдықорған қаласы бойынша 36 364 оқушы, оның ішінде 1 сыныпқа қабылданған 4 мыңға жуық бала мектеп табалдырығын аттады.

Назерке ӘДІЛБЕКОВА

СТАТИСТИКА ОНЛАЙН-ЭТАП СЕЛЬХОЗПЕРЕПИСИ ПРОДЛЕН ДО 20 СЕНТЯБРЯ

Онлайн-этап сельскохозяйственной переписи стартовал 1 августа и должен был завершиться 31 августа. Однако по информации Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам РК, срок проведения онлайн-этапа для сельхозформирований продлен до 20 сентября. Все юридические лица, крестьянские и фермерские хозяйства, а также индивидуальные предприниматели, занятые в сельском хозяйстве, могут пройти перепись на сайте sanaq.gov.kz.

Согласно регистру Бюро, перепись должна охватить 22 тыс. крупных предприятий и 271 тыс. крестьянских, фермерских хозяйств и ИП. За август онлайн-этап переписи прошли 574 тыс. респондентов. Из них свыше 245,7 тыс. — представители сельхозформирований, около 328 тыс. — домохозяйства.

«Онлайн-этап сельхозпере-

писи показал хорошие результаты. По оперативным данным, на сайте опрос прошли 84% всех сельхозформирований. Нужно учитывать, что в общий реестр включены предприятия и хозяйства, которые фактически давно не ведут деятельность, но продолжают числиться в списке. Есть и проблемные субъекты без актуальных кон-

тактных данных. Кроме того, часть респондентов в силу занятости не успела завершить перепись. Дополнительные 20 дней дают возможность всем принять участие в этой важной для государства кампании», — отметил руководитель Бюро Максат Турлубаев.

Отметим, теперь второй этап, в рамках которого интервьюеры будут обходить домохозяйства, начнется 20 сентября и завершится 20 октября.

По всем вопросам, связанным с участием в сельхозпереписи, можно обратиться в контакт-центр Бюро по номеру 1446 с 9:00 до 21:00 часов или написать в чат-бот Sanaq turza, размещенный на сайте переписи.

ПРЕСС-ТУР МОДЕРНИЗАЦИЯ ЭЛЕКТРОЛИНИЙ СНИЗИТ ИХ ИЗНОС

В городе Текели прошел пресс-тур по вопросу выполнения инвестиционной программы и модернизации активов АО «ТАТЭК» за 2025 год, организованный департаментом Комитета по регулированию естественных монополий по области Жетісу Министерства национальной экономики РК.

В поездке также приняли участие представители департамента Комитета атомного и энергетического надзора по области Жетісу Министерства энергетики РК, АО «ТАТЭК», региональной Палаты предпринимателей «Атамекен», акимата города Текели, общественности и СМИ.

Как сообщил руководитель департамента Комитета по регулированию естественных монополий Министерства нацэкономики РК Думан Калибеков, целью пресс-тура является доведение до населения через общественность и СМИ информации о том, какие работы проводятся по инвестпрограмме АО «ТАТЭК» для улучшения качества предоставляемой услуги потребителям.

С ходом самих работ в свою очередь ознакомил управляющий директор по производству АО «ТАТЭК» Айдос Туганбаев. По его словам, в текущем году была запланирована модернизация воздушных электрических сетей на сумму 3 млрд тенге. Работы ведутся в городе Текели, Панфиловском, Ескельдинском и Кербулакском районах. На данный момент этот процесс по Текели и Панфиловскому району завершен на 85%, а в остальных двух модернизация продолжается. Полностью электросети будут введены в эксплуатацию к концу текущего года.

«Сейчас мы находимся в городе Текели, где меняем воздушные электрические линии общей протяженностью 25 км на подстанциях №163 и №168. Как вы видите, в ходе модернизации вместо старых деревянных опор устанавливаются

железобетонные, а изношенные провода заменяют самонесущие изолированные провода (СИП). Это решит вопросы слабого натяжения и аварийных ситуаций, на которые часто жалуются текелийцы», — пояснил Айдос Туганбаев. — В целом, в городе Жаркенте Панфиловского района будут заменены 58 км воздушных линий, а в Ескельдинском и Кербулакском районах — 68 км. Кроме этого, будут установлены 33 трансформаторные подстанции 10/04 кВ вместо старых, что даст увеличение мощности».

Не скрывают свою удовлетворенность проводимым АО «ТАТЭК» ремонт местные жители: «Деревянные опоры стоят еще с советских времен и, конечно же, они физически и морально устарели. То же самое со старыми проводами, латаными и перелатаными. При сильных ветрах, ливнях и снегопадах мы переживаем, что опоры упадут, а провода порвутся, и люди останутся без электроэнергии. А без нее сейчас просто никак! Поэтому радуемся тому, что наконец-то взялись за ремонт сетей и теперь аварийных отключений будет меньше».

Управляющий директор по производству Айдос Туганбаев добавил, что электролинии действуют с далеких 1960-1970 годов, модернизация не проводилась, соответственно износ составил более 100%. После принятых мер и пятилетней инвестпрограммы 2020-2025 годов износ сетей в регионе снизился до 82,7%, а после завершения вышеозвученных работ он сократится еще на 4,2%. Отмечено, что реконструкция сетей в районах и городах области Жетісу продолжится, для чего запланирована последующая пятилетняя программа (2026-2030 гг.) на общую сумму 27 млрд тенге. Ожидается, что

еще более сократится износ электросетей, увеличится их пропускная способность, снизятся сверхнормативные потери и уменьшатся аварийные отключения.

Отметим, самонесущие изолированные провода и комплектующие материалы (штыревой фарфоровый изолятор, спиральная вязка, различные зажимы и крюки) — отечественного производства по европейскому стандарту. Закупаются в Талдыкоргане, Алматы, Шымкенте и Павлодаре.

Сейчас на работах в Текели и Панфиловском районе задействованы бригады специалистов талдыкорганского предприятия ТОО «Энерго куат», действующего в сфере энергетики с 2013 года.

БЛАГОУСТРОЙСТВО

В ТАЛДЫКОРГАНЕ СТРОИТСЯ УНИВЕРСАЛЬНЫЙ РЫНОК

В городе Талдыкорган реализуется инвестиционный проект по строительству универсального рынка за счет собственных средств инвестора. В июне текущего года между инвестором и СПК «Жетісу» был заключен договор, после чего уже в июле начаты строительные-монтажные работы на участке по адресу: улица Гаухар ана, 66, на пересечении с улицей Абая.

По информации пресс-службы акима города, в рамках проекта предусмотрено строительство 63 уличных прилавков для организации торговли, 46 киосков, складских помещений для хранения продукции, а также производственных цехов для выпуска хлебобулочных, макаронных и мучных изделий. Общий объем инвестиций составляет 280 миллионов тенге. Завершение строительства и ввод рынка в эксплуатацию запланированы до конца сентября текущего года.

Ожидается, что открытие нового рынка позволит навести порядок в сфере розничной торговли, так как уличные прилавки и киоски будут размещены на специально оборудованной территории. Это даст возможность ликвидировать стихийные торговые точки, которые сейчас занимают проезжую часть и тротуары. Продавцы, занимающиеся несанкционированной торговлей, смогут продолжить свою деятельность в комфортных условиях.

Кроме того, предусмотрено открытие движения автотранспорта в двух направлениях по улице Гаухар ана на участке между улицами Абая и Шевченко. Рассматривается пересмотр маршрутов общественного транспорта в центральной части города, что позволит разгрузить улицы Кабанбай батыра и Назарбаева. Для предотвращения стихийной стоянки автомобилей в районе рынка планируется установка дорожных знаков и комплексов «Парковка запрещена» с одной стороны дороги.

Как отметили в пресс-службе, руководство города проводит постоянный обход района центрального рынка и держит на контроле ситуацию по уличной торговле. В частности, на прошлой неделе заместитель акима города Рустем Бершинбеков посетил улицу Гаухар ана, где начались работы по благоустройству. В ходе обхода продавцам, ведущим незаконную торговлю вдоль дороги, было сделано предупреждение о необходимости освободить территорию до конца той недели. Заместитель акима также поручил провести средний ремонт улицы Гаухар ана и увеличить количество парковочных мест для легковых автомобилей вблизи рынка.

Напомним, по поручению акима города в Талдыкоргане продолжаются работы по освобождению тротуаров и обочин дорог от незаконных торговых точек.

ЗАҢ МЕН ТӘРТІП
Қайыпсіз Қазақстан үшін!

ВВЕДЕНА ЛЬГОТЫ НА ПРОЕЗД В ОБЩЕСТВЕННОМ ТРАНСПОРТЕ

У касс Центра обслуживания «Опау», расположенного в здании Палаты предпринимателей области Жетісу, наблюдается очередь. За разъяснением по поводу данной ситуации мы обратились в пресс-службу акима города Талдыкоргана.

Нам пояснили, что по совместному решению городского маслихата и местного исполнительного органа от 25 апреля текущего года для ряда категорий граждан предоставлены льготы на проезд в городском общественном транспорте (за исключением такси).

Так, право на бесплатный проезд получили:

- ▶ ветераны боевых действий на территории других государств;
 - ▶ лица, приравненные по льготам к ветеранам Великой Отечественной войны;
 - ▶ граждане с инвалидностью I группы.
- Проезд с 50% скидкой предоставлен:
- ▶ гражданам с инвалидностью II группы;
 - ▶ гражданам с инвалидностью III группы.

Как отметил руководитель отдела координации занятости и социальных программ города Талдыкоргана Мади Шакенов, по республике право на бесплатный проезд в общественном транспорте имеют только инвалиды I группы. В областном центре Жетісу пошли дальше: по инициативе главы города Ерната Бәзіл и при поддержке городского маслихата бесплатно в автобусах теперь могут ездить и ветераны боевых действий, а с 50% скидкой — инвалиды II и III групп.

«Это решение закреплено законодательно через органы юстиции и является конкретным шагом к повышению социальной справедливости в обществе», — подчеркнул Мади Шакенов.

На сегодняшний день, по данным системы «Опау», в городе зарегистрированы: 434 ветерана боевых действий, 1713 граждан с инвалидностью II группы, 1597 граждан с инвалидностью III группы.

Напомним, карточки «Опау» можно приобрести за 800 тенге в кассах Центра обслуживания, находящегося в Палате предпринимателей «Атамекен».

Подготовила Алма УРАЗАЕВА

ТАРИХҚА ТАҒЫМ

Талдықорған қаласындағы «Жеңіс» саябағында орналасқан Семей ядролық сынақ полигоны және Чернобыль апаты құрбандарына арнап қойылған ескерткіш алдында Семей сынақ полигонының жабылғанына 34 жыл толуына және Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы күрес күніне орай еске алу шарасы ұйымдастырылды.

Тарихи күнді еске алу үшін Семей полигонында болған және Чернобыль апатына қатысқан ардагерлер мен қоғамдық ұйымдардың өкілдері, қала тұрғындары арнайы келді. Жиналғандар боздақтар рухына тағым етіп, ескерткішке гүл шоқтарын қойды.

Жетісу облысы бойынша Семей полигоны мүдедектер және ардагерлер бірлестігінің төрағасы Толыбек Данабеков – «Әлемде ешқандай жарылыс

стар болмасын, ядролық қару қолданбасын дейміз. Өрқашан аман болыңыздар, бірге болайық. Бәріңізге денсаулық, ұзақ өмір тілеймін»,-деген тілегін жеткізді.

Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы күрес күніне орай ұйымдастырылған шара «Бейбіт өмір-біздің таңдауымыз» атты республикалық конференцияға ұласты. Конференция шымылдығы тақырыпқа орай ұйымдастырылған көрмемен ашылды. Алматыдан келген делегация құрамында Еуразия халықтары Ассамблеясының мүшесі, «Невада-Семей» халықаралық антиядролық қозғалысының Алматы және Жетісу облысы бойынша филиалының директоры Гүлдана Нүрпейісова, Қазақстан Суретшілер Одағының мүшесі Мақсат Қаңтарбаев, «Алтын адам» республикалық ұйымының төрағасы, «Невада-Семей» халықаралық антиядролық қозғалысының белсенді мүшесі Серік Қазақбаев қатысты.

Өз тілшіміз

«ЦОН» МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАСЫ

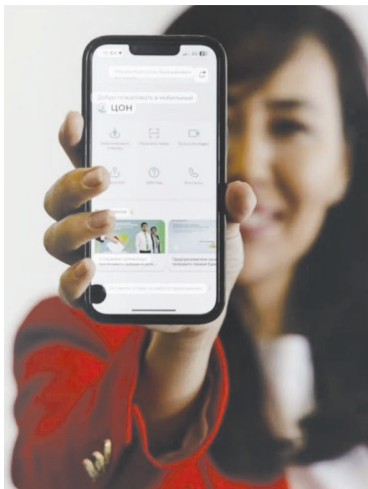
«АВТОКӨЛІКТІ САТЫП АЛУ-САТУ ШАРТЫ» ЖАҢА СЕРВИСІ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ

2025 жылдың 2 қыркүйегінен бастап мемлекеттік қызметтерді цифрландыру және сапасын арттыру мақсатында «ЦОН» мобильді қосымшасында көлік құралдарын тіркеу кезінде сатып алу-сату шартын рәсімдеуге арналған жаңа сервис іске қосылды.

Бұған дейін көлікті сату немесе сатып алу үшін азаматтар қызмет көрсету орталықтарында QR-код арқылы шартқа қол қоятын. Енді бұл үдеріс «ЦОН» мобильді қосымшасының «Автокөлікті сатып алу-сату шарты» сервисі арқылы жүзеге асырылады.

Шартқа қол қою үшін сатушы да, сатып алушы да электрондық цифрлық қолтаңбаны (ЭЦҚ) пайдаланады. Осылайша, шартты мамандандырылған ХҚКО-ға бармай тұрып алдын ала рәсімдеуге болады. Бұл азаматтарға уақытты үнемдеуге және қызметті алу процесін жеңілдетуге мүмкіндік береді. Нәтижесінде, құжатқа қол қойылғаннан кейін оны ХҚКО-ға ұсыну арқылы көлікті тіркеу рәсімі аяқталады.

Маңыздысы, жасалған шарттың деректері сервисінің базасында тұрақты түрде сақталады. Бұл ашықтықты қамтамасыз етіп, қажет болған жағдайда

мәмілені қайта тексеруге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, құжатты қолдан жасау немесе қате мәлімет енгізу қаупін болдырмау үшін оның заңды күші сақталып, жеке деректердің құпиялығы қамтамасыз етіледі. Мемлекеттік ақпараттық жүйелермен интеграцияның арқасында мәліметтер автоматты түрде тексеріліп, қателіктердің алдын алады.

Бір шартты рәсімдеудің құны – 1 500 теңге.

Сервисті пайдалану үшін азаматтар «ЦОН» мобильді қосымшасын (App Store және Google Play) жүктеп, ЖСН мен телефон нөмірі арқылы авторизациядан өтуі қажет.

Бұл сервис келісімді рәсімдеудің қосымша мүмкіндігі, осылайша, азаматтар мемлекеттік қызметті өзіне ыңғайлы кез келген тәсілмен ала алады.

Жаңа «Автокөлікті сатып алу-сату шарты» сервисі мемлекеттік қызметтерді цифрландыру бағытындағы маңызды қадамдардың бірі болып саналады. Ол қазақстандықтарға қызметті ыңғайлы, қауіпсіз әрі ашық форматта пайдалануға жол ашады.

«Азаматтарға арналған үкімет» Мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ Жетісу облысы бойынша филиалы

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Департамент государственных доходов по области Жетісу сообщает, что **17 сентября в 14-00 часов** во Дворце культуры им. Жансугурова проводится семинар с участием сотрудников КГД МФ РК по разъяснению нового Налогового кодекса.

Приглашаем всех налогоплательщиков области.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Жетісу облысы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті хабарлайды: **17 қыркүйек күні сағат 14:00-де** І.Жансүгіров атындағы Мәдениет сарайында ҚР ҚМ Мемлекеттік кірістер комитетінің қызметкерлерінің қатысуымен жаңа Салық кодексінің түсіндіру бойынша семинар өткізіледі. Облыс бойынша барлық салық төлеушілерді қатысуға шақырамыз.

МЕНШІК ИЕСІ: «ТАЛДЫҚОРҒАН ТАҒЫ» ЖШС

ДИРЕКТОР - БАС РЕДАКТОР
НҰРШАНОВА
ГҮЛЖАНАТ МЫРЗАЛЫҚЫЗЫ

Таралу аумағы: Қазақстан Республикасы
Телефондар: Жауапты хатшы 40-11-02
E-mail: taldyk@bk.ru
Газет аптасына бір рет - жұма күні шығады.
ОСЫ ШЫҒАРЫЛЫМНЫҢ ТАРАЛЫМЫ - 5 050 дана.
Тапсырыс №917 Индекс 65771

БІЗДІҢ МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ: Талдықорған қаласы, Ж. Балапанов көшесі, 28-үй, 4-қабат

ЗАҢ МЕН ТӨРТІП
Қауіпсіз Қазақстан үшін!

МОНОПОЛИЯҒА ҚАРСЫ РЕТТЕУ

Қазақстан Республикасындағы бәсекелестікті қорғау саласындағы негізгі акт ҚР Кәсіпкерлік Кодексі болып табылады.

Монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарды анықтау және жолын кесу — монополияға қарсы органдардың негізгі функцияларының бірі. Ол үшін заңнамада тергеу, жауапқа тарту, сондай-ақ нарық субъектілері де, мемлекеттік органдар да тарапынан бәсекелестікке қарсы іс-қимылдарды шектеу және жолын кесу шаралары көзделген.

ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУДІ БАСТАУҮШІН НЕГІЗДЕР

Бұзушылықтарды тергеп-тексеру келесі негізде басталуы мүмкін:

1. мемлекеттік органдардан келіп түскен материалдар;
2. жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;
3. монополияға қарсы органның өзі анықтаған фактілер;
4. бұзушылық белгілері туралы БАҚ-та жарияланымдар;
5. нарық субъектісінің не мемлекеттік органның монополияға қарсы органның хабарламасын орындамауы.

ТЕРГЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ

Тергеу аяқталғаннан кейін монополияға қарсы органның лауазымды адамы қорытынды дайындайды. Оның негізінде келесі шешім қабылдануы мүмкін:

- тергеп-тексеруді тоқтату;
- әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс қозғау;
- бұзушылықтарды жою туралы нұсқама шығару;
- материалдарды құқық қорғау органдарына беру.

ӘКІМШІЛІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

Істерді қарауды монополияға қарсы орган немесе мамандандырылған әкімшілік соттар жүзеге асырады.

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы ҚР Кодексі (ӘҚБТК) мынадай санкцияларды көздейді:

- айыппұлдар;
- монополиялық кірісті тәлкілеу.

Оның ішінде:

► ӘҚБТК-нің 162-бабы нұсқамаларды орындамағаны, ақпарат бермегені, тергеп-тексеруге кедергі келтіргені үшін жауапкершілік;

► ӘҚБТК-нің 163-бабы мемлекеттік органдар мен реттеуші функциялары бар ұйымдардың бәсекелестікке қарсы әрекеттері, сондай-ақ жосықсыз бәсекелестік үшін жауапкершілік;

► ӘҚБТК 159-бабы:

- 1-б. - бәсекелестікке қарсы келісімдер;
- 2-б. - бәсекелестікке қарсы келісілген әрекеттер;
- 3, 3-1-б. - үстем немесе монополиялық жағдайды теріс пайдалану.

Осылайша, монополияға қарсы реттеу әділ бәсекелестікті сақтауда, бизнес пен тұтынушылардың мүдделерін қорғауда шешуші рөл атқарады.

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Жетісу облысы бойынша Департаменті

АНТИМОНОПОЛЬНОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ

Основным актом в сфере защиты конкуренции в Республике Казахстан является Предпринимательский кодекс РК.

Выявление и пресечение нарушений антимонопольного законодательства — одна из ключевых функций антимонопольных органов. Для этого законодательством предусмотрены меры расследования, привлечения к ответственности, а также ограничения и пресечения антиконкурентных действий со стороны как субъектов рынка, так и государственных органов.

ОСНОВАНИЯ ДЛЯ НАЧАЛА РАССЛЕДОВАНИЯ

Расследование нарушений может быть начато на основании:

1. материалов, поступивших от государственных органов;
2. обращений физических и юридических лиц;
3. выявленных фактов самим антимонопольным органом;
4. публикаций в СМИ о признаках нарушений;
5. неисполнения уведомления антимонопольного органа субъектом рынка либо госорганом.

ИТОГИ РАССЛЕДОВАНИЯ

По завершении расследования должностное лицо антимонопольного органа готовит заключение. На его основе может быть принято решение о:

- прекращении расследования;
- возбуждении дела об административном правонарушении;
- вынесении предписания об устранении нарушений;
- передаче материалов в правоохранительные органы.

АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Рассмотрение дел осуществляется антимонопольным органом или специализированными административными судами.

Кодекс РК об административных правонарушениях (КоАП) предусматривает следующие санкции:

- штрафы;
- конфискация монопольного дохода.

В частности:

- ст. 162 КоАП — ответственность за невыполнение предписаний, предоставление информации, препятствие проверкам;
- ст. 163 КоАП — ответственность за антиконкурентные действия госорганов и организаций, наделенных регулирующими функциями, а также за недобросовестную конкуренцию;
- ст. 159 КоАП:
- ч. 1 — антиконкурентные соглашения;
- ч. 2 — антиконкурентные согласованные действия;
- ч. 3, 3-1 — злоупотребление доминирующим или монопольным положением.

Таким образом, антимонопольное регулирование играет ключевую роль в поддержании справедливой конкуренции, защите интересов бизнеса и потребителей.

Департамент Агентства по защите и развитию конкуренции по области Жетісу

● Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2015 жылғы 16 қарашада тіркеліп, №15702-Г куәлігі берілген. Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі №712.11.02.1992.

● Қазақ және орыс тіліндегі қоғамдық-саяси, әлеуметтік - экономикалық апталғы.

● «Талдықорған» газетінің компьютер орталығында теріліп, беттеледі.

● Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

● Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

● «Талдықорған» газетінде жарияланған материалды өзге басылым рұқсатсыз пайдаланбайды.

● Газетке басылатын материалдар аптаның әр бейсенбісінде сағат 12:00-ге дейін қабылданады.

● Газет «Алматы-Болашақ» АҚ филиалы «Офсет» баспаханасында басылады.

● Талдықорған қ., Қабанбай батыр к-сі, 32 үй.